ΤΕΥΧΟΣ 12 ΑΘΗΝΑΙ 15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Η ΦΥΣΙΣ

ΠΡΟ 20,000 ΕΤΩΝ

Τὴν ἐποχήν, καθ' ἣν ἔζησαν ἐπὶ τοῦ πλανήτου μας οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι, περιβάλλει φυσικὰ βαθὺ μυστήριον, ὡς ἐκ τῶν τόσων μυριάδων ἐτῶν, τῶν μέχρι σήμερον διαρρευσάντων.

Προκειμένου λοιπὸν νὰ ἐρευνήσωμεν τὴν ζωὴν τῶν πρωτογενῶν προγόνων μας, ἵν' ἀποφύγωμεν τὰς παρεκβάσεις τῆς φαντασίας, ὀφείλομεν νὰ συγκεφαλαιώσωμεν ὅλας τὰς μέχρι τοῦδε σοβαρὰς ὑποθέσεις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Πολλοὺς αἰῶνας πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ ἀστήρ μας ἀνταρασσόμενος ὑπὸ κατακλυσμῶν, ὑπὸ οὐρανὸν πύρινον καὶ ἐν θερμοκρασίᾳ ὡς ἐν τοῖς σιδηρουργείοις, ὑπῆρξε κατάλληλος καὶ εὐνοϊκὸς πρὸς βλάστησιν φανταστικῶν διὰ τὴν ἐποχήν μας φυτῶν, πτερύδων, ἱππουρίδων, λυκοποδίων γιγαντιαίων καὶ πλήθους ἄλλων, ἐνῷ χρόνῳ τὰ θαλάσσια ὕδατα ἐλίκνιζον τὴν ὑπνώττουσαν ζωὴν τῶν ζωοφύτων, τῶν μαλακίων, τῶν μαλακοστράκων καὶ τῶν ἰχθύων, νέφη δὲ ἐντόμων ἐπλανῶντο ἐν τῷ ἀέρι. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ πρωτογενὴς ἐποχή, ἣν κύριοι δεσπόται ἐνέμοντο, ὡς εἴδομεν, τὰ γιγαντιαῖα φυτὰ καὶ τὰ ἔντομα. Εἶτα δυσκαταλόγιστος ἀριθμὸς ἐτῶν, νέαι ἀναταράξεις πυρῶν ὑποχθόνιοι, καταρρεύσεις ἠπείρων, θαλασσῶν σχηματισμοί, ὀρέων ἀναδύσεις καὶ ἡ δευτερογενὴς ἐποχὴ ὑπερεπλήρωσε τὴν γῆν ἐκ φοβερῶν τεράτων, δημιουργημάτων φύσεως ἐν μανιώδει καὶ παραφόρῳ καταστάσει εὑρισκομένης.

Ἐπὶ τῶν ἐπισωρευμένων ἐρειπίων τῶν πα-

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΕΥΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗΝ ΤΩΝ ΣΠΗΛΑΙΩΝ

Πέριξ τῆς ἀνημμένης πυρᾶς ἐν μέσῳ μεγάλων λίθων εἶνε συνηθροισμένη ὅλη ἡ οἰκογένεια. Διὰ λίθου ὀξέως ὁ πατὴρ κατατέμνει τὴν λείαν, συλληφθεῖσαν διὰ πολλοῦ κόπου, ἐνῷ αἱ γυναῖκες φέρουν ξύλα καὶ βοηθοῦσιν εἰς τὴν ὄπτισιν.

λαιῶν δασῶν, ἤδη μεταβληθέντων εἰς ἀπεράντους ἐκτάσεις ἰλύος, ἐντὸς τῶν βορβορωδῶν ὑδάτων τῶν τελμάτων, νέα δάση παντοειδῶν κωνοφόρων ἐβλάστανον, ἐν μέσῳ δὲ τούτων ἀνερριχῶντο καὶ ἐπήδων μετὰ κραυγῶν ἀγρίων ζῶα παραδοξώτατα. Σαῦραι μήκους ἑξήκοντα ποδῶν, διπλόδοκοι, βροντόσαυροι, χορτοφάγοι ἰγουανόδοντοι, κερατόσαυροι, λέλαπες καὶ τρικέρατα σαρκοφάγα. Ὑπῆρχον ἀκόμη σαῦραι ἱπτάμεναι, ὧν ἡ ἔκτασις τῶν πτερύγων ἦτο ὀκτὼ μέτρων, πτεροδάκτυλα, σαῦραι θαλάσσιαι, πλησιόσαυροι, ἰχθυόσαυροι, μικρόσαυροι...

Ἂς διασκελίσωμεν ἀκόμη τὰς χιλιετηρίδας. Ἡ δευτερογενὴς ἐποχή παρῆλθεν ὡς τι ἐνύπνιον. Ἡ φύσις ἐφρονιματίσθη καὶ αἱ διάφοροι ἀναταράξεις κατεστάλησαν. Εἰς τὰς πολυαρίθμους νησίδας, ὧν ἡ συνένωσις ἐσχημάτισε τὴν Εὐρώπην τῆς σήμερον, ἡ διάκρισις τῶν διαφόρων ἐποχῶν ὑπέφερε ποικιλίαν φυτῶν, τὰς συκᾶς, τὰς δάφνας, τὰς δρῦς, τὰς καφουρέας καὶ τοὺς σφενδάμνους.

Ἀφ' ἑτέρου ἡ ζῳϊκὴ φύσις παρουσιάζει μορφὰς ὄχι τόσον ἐκπληκτικάς. Τὰ ἔντομα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἶνε τὰ γνωστά τῆς ἡμετέρας. Οἱ ἰχθεῖς αὐτῆς εἶνε οἱ ἡμέτεροι, αἱ δὲ σαῦραι ἐξεφυλίσθησαν, διότι καὶ αἱ μεγαλείτεραι τούτων δὲν διέφερον τῶν ἡμετέρων κροκοδείλων. Ἐπὶ τῆς γῆς ἤδη δεσπόζουσι τὰ γιγαντιαῖα μαστοφόρα, καὶ τὸ δεινοθήριον, τέρας πέντε μέτρων μήκους, ὁ βρόντωψ ὁμοιάζων τῷ σημερινῷ ρινοκέρατι, ὁ μαστόδους (ἐλέφας) τὸ μαχαίροδον (γιγαντιαῖα τίγρις) καὶ ὁ ἡμιπίθηκος. Ὑπῆρχον πρὸς τούτοις καὶ εἴδη προσομοιάζοντα πρὸς τὰς ἡμετέρας δορκάδας, τοὺς ὄνους, ἵππους κτλ. βόσκοντα εἰς πεδιάδας ἐντὸς ἀναθυμάσεων τροπικῆς θερμοκρασίας. Ὑπῆρχον ζῶα ἄγρια διαρκῶς ἀγωνιζόμενα τὸν ἀγῶνα τῆς πείνης καὶ ζῶα ταχύποδα, ἅτινα εἶχον τοὺς πόδας ταχυπτέρους καὶ τὸ ἔνστικτον τῆς αὐτοσυντηρήσεως μέγα.

Ἐν τούτοις ἡ γῆ, ἡ ὁποία ἐφαίνετο ὡς ὑπνώττουσα ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἐπαναρχίζει φριάττουσα ἐκ τῶν ἀναταράξεων τῶν ἐν τοῖς ἐγκάτοις αὐτῆς καμίνων, ὑπερμεγέθεις ρυτίδες τὴν παραμορφοῦσι, τὰς ὁποίας ἡμεῖς καλοῦμεν Ἄλπεις καὶ Ἰμαλάϊα, κρατῆρες ἀνοίγονται... Ἀλλὰ παρέλθωμεν πρὸ τῶν αἰώνων....

Μετὰ τὴν περίοδον τῆς θερμότητος καὶ τῆς μεγάλης βλαστήσεως, ἄνεμος παγετώδης ὠθεῖται ἐκ τοῦ βορρᾶ. Χιόνες ἐπισσωρεύονται, πάγοι περιτυλίσσουσι τὰ ὄρη καὶ ὀλισθαίνουσι πρὸς τὰς κοιλάδας. Ἡ Εὐρώπη κατὰ τὸ μέγιστον μέρος τῆς τεταρτογενοῦς ἐποχῆς σχηματίζει ὁτὲ μὲν ἀπέραντον βορβορῶδες τέλμα, ὁτὲ δὲ εὐρεῖαν τινα Γροιλανδίαν.

Παρὰ τὰ λειριόδενδρα, τοὺς πλατάνους, τὰς κυπαρίσσους καὶ τὰς σταφυλὰς ἀναφαίνονται γεννώμεναι αἱ μελαγχολικαὶ σημῶαι, νᾶνοι ἐξερχόμενοι μετὰ δυσκολίας ἐκ τοῦ ἐδάφους, τὰ βρῦα, αἱ λειχῆνες καὶ αἱ κογχεαρεῖαι. Σκιερὰ δὲ δάση ἐλάτων καλύπτουν τὰς πεδιάδας.

Ἀπὸ τὰς μεγάλας ἐρήμους ἐδαφικὰς ἐκτάσεις ἔφυγον ὁ μεσημβρινὸς ἐλέφας, ἡ μεγάλη μεγάκερος ἔλαφος, ὁ ἱπποπόταμος, ἀκούονται δὲ τὰ βαρέα βήματα τῶν μαμμουθ ἐπὶ τῆς παχείας χλόης, τὰ οὐρλιάσματα τῶν ἐν σπηλαίοις ἄρκτων καὶ τῶν ρινοκεράτων μὲ ρώθωνας διεφραγμένους. Ὁ ἵππος καὶ ὁ αἴγαγρος καλπάζουσιν ἐπὶ τῶν πεδιάδων, κατέρχονται δὲ ἤδη ἐκ τῶν πόλων ἀναρρίθμητα στίφη ρένναν, ὧν τὸ ὄνομα θέλει συνδεθῇ μετὰ τῶν τελευταίων περιόδων τῆς λιθίνης ἐποχῆς.

Εἰς αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣ φύσις εἶνε στρυφνοτέρα καὶ φιλαργυροτέρα, καθ' ἣν ἡ πεῖνα ἐρεθίζει τοὺς ὀδόντας τῶν ἀγρίων ζώων, λεόντων, τίγρεων καὶ ὑαινῶν, ὁ ἄνθρωπος ἀρχίζει ν' ἀνακαλύπτῃ τὴν ὕπαρξίν του.

Διὰ τῶν ἐξερευνήσεων τῶν μυοτηριωδῶν ὀπῶν τοῦ ἐδάφους, κάτωθι τῶν βράχων οἵτινες φυλάττουσι τὰ ἐκμαγεῖα τῶν πτερύδων καὶ τῶν κογχυλίων, κάτωθι τῶν στρωμάτων τῆς γῆς, ὅπου κεῖνται οἱ σκελετοὶ τῶν τρομερῶν τεράτων, ἐντὸς τῶν ρωγμῶν καὶ τῶν σπηλαίων, καὶ τῶν πετρωμάτων, παρὰ τοὺς παγετῶνας, ἀνευρίσκονται θραύσματα λίθων ἀσήμαντα διὰ τὸν πολὺν κόσμον, σεβαστὰ ὅμως διὰ τοὺς ὀλίγους προνομιούχους κατόχους τῆς ἐπιστήμης τῆς παλαιοντολογίας.

Αὐτὰ τὰ λίθινα τεμάχια, ἅτινα ἐκ πρώτης ὄψεως οὐδὲν δεικνύουσιν, ἐν τούτοις, ἂν ἐξετασθῶσι προσεκτικῶς, ὁμοιάζουσι μὲ γνωστὰς μορφὰς καὶ σχήματα, διὰ τὰ ὁποῖα δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐνοχοποιήσωμεν ὡς δράστας τὸν χρόνον καὶ τὴν φύσιν, διότι εἶνε καταφανὴς ἡ ἐπεξεργασία αὐτῶν διὰ χειρῶν. Αὐτοὺς τοὺς λίθους, τοὺς ὑπὸ τῶν χειμάρρων λειανθέντας εἶνε φανερὸν ὅτι ἤγγισαν ἄνθρωποι. Εἶνε ὅπλα στοιχειώδη, ἐργαλεῖα θλαστικά, χονδροειδῆ, ἀναλογοῦντα σχεδὸν κατὰ τὴν χρῆσιν των πρὸς τοὺς «σιδηροὺς γρόνθους» τῆς σήμερον, δι' ὧν οἱ γυμνοὶ προπάτορες ἡμῶν ἠμύνοντο κατὰ τῶν ὀνύχων καὶ τῶν ὀδόντων τῶν θηρίων. Παρὰ τοὺς «γρόνθους» δὲ τούτους εὑρέθησαν καὶ σκελετοὶ ζώων.

Ἐν ταῖς αὐταῖς χώραις, ἡ ἐπιστήμη συλλέγει εὔθραυστα λείψανα καὶ διὰ τῆς συναρμογῆς των ἐπιτυγχάνει σχήματα χονδρῶν κρανίων μὲ τὰς σιαγόνας τραχεῖας, κρανία δι' ὧν φαίνεται ὅτι ἐσκέπτοντο οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι.

Τοιαύτην τινὰ ἀνακάλυψιν ἐν τῷ «Παρεκκλησίῳ τῶν Ἁγίων» τοῦ Spy μετὰ συγκινήσεως ὑπεδέχθη ὁ ἐπιστημονικὸς κόσμος Ἔκτοτε ἠκουλούθησαν βῆμα πρὸς βῆμα τὴν ἐγρήγορσιν τῆς ἀνθρωπότητος. Διὰ τῆς τελειοποιήσεως τῶν ἐρευνῶν ἐπὶ τῆς κοπῆς τῶν λιθίνων αὐτῶν ἀντικειμένων ἐσημειώθησαν αἱ ἐποχαί.

Οὕτω οἱ «γρόνθοι» οἱ ἀνακαλυφθέντες ἐν ταῖς ἐν Chelles ἀνασκαφαῖς εἶνε τραχεῖς καὶ ἀδεξίως κατειργασμένοι, εἶνε τεκμήρια τῶν πρώτων αἰώνων τῆς τεταρτογενοῦς ἐποχῆς, τῆς ἡλικίας τῆς ἡπίου εἰσέτι θερμοκρασίας, καθ' ἣν τὸν βίον διήρχοντο εἰς τὰ δάση ἐντὸς καλυβῶν.

Τὴν ἐποχὴν ταύτην τὴν προσδιορισθεῖσαν διὰ τῶν ἀνασκαφῶν τῶν Chelles, διεδέχθη ἡ ἐποχὴ τοῦ Saint—Acheul. Οἱ χάλικες ἐνταῦθα εὑρέθησαν κεκομμένοι καὶ στρογγυλευμένοι κανονικῶς, τινὲς δὲ καὶ λογχοειδεῖς τῷ σχήματι.

Τὰ διάφορα ταῦτα λίθινα λείψανα ἔχουσι ποικιλίαν μορφῶν. Δὲν εἶνε ἁπλᾶ θραύσματα χαλίκων, ἀλλ' αἰχμαί, ξέστρα, λεπίδες. Ταῦτα εἶνε δείγματα τῆς ἐποχῆς τῶν μακρῶν χειμώνων, τῶν βροχῶν καὶ τῶν χιόνων καὶ τῆς ἐν σπηλαίοις διαβιώσεως. Ἐν Solustrè εὑρέθησαν αἰχμαὶ ἐξ ὀστέων καὶ κεράτων ὡς καὶ γεωμετρικά τινα σχήματα ἐπὶ ὀστῶν τεθνεώτων.

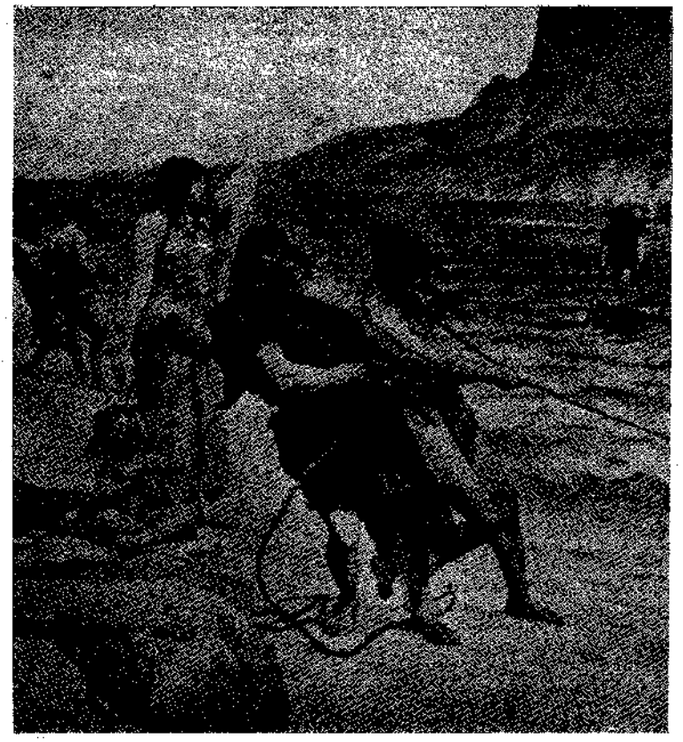

Η ΕΠΑΝΟΔΟΣ ΤΩΝ ΑΛΙΕΩΝ

Μεθ' ὁπόσων μόχθων καὶ κινδύνων οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς γῆς διήρχοντο τὸν ἄγριον καὶ ζωώδη βίον των! Ἡμεῖς οἱ ζῶντες τὸν αἰῶνα τῶν θαυμάτων ἂς συγκριθῶμεν πρὸς στιγμὴν μετὰ τῶν προγόνων μας ἐκείνων, διὰ νὰ ἐννοήσωμεν τὴν γιγαντιαίαν ἐξέλιξιν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἔπειτα ἔρχεται ἡ καλλιτεχνικὴ ἐποχὴ τῶν ἀνακαλύψεων τῆς Μαγδαληνῆς, ἐν τῇ κοιλάδι Dordogue, ἡ ἐποχὴ τῶν κυνηγῶν τῶν ρέννων, οἱ ὁποῖοι ἐχάραξαν κάμακας καὶ περόνας καὶ μορφὰς ζώων ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῶν σπηλαίων των, γλυφὰς λεπτοτάτας, πεποικιλμένας δι' ὤχρας καὶ ἀσφάλτου, αἵτινες παριστῶσιν ἀγρίους ρέννους τρέχοντας καὶ βονάσους (ἀγρίους βοῦς) προτείνοντας τὴν κεφαλὴν κατὰ τῶν κυνηγῶν.

Διὰ τῆς ἐποχῆς ταύτης κλείει ἡ περίοδος τῶν πάγων. Τὰ ζῶα τῶν ψυχρῶν κλιμάτων ἐνανέρχονται πρὸς τὰ βόρεια. Ἀλλὰ διὰ κατακλυσμοῦ ἀνεξηγήτου ὁ ἤδη καλλιτέχνης καὶ βιομήχανος ἄνθρωπος ἐπαναπίπτει εἰς τὴν ζωώδη ἀθλιότητα καὶ ἀδυναμίαν. Ραγδαῖαι βροχαὶ πίπτουσι καὶ χείμαρροι ἐκ τῶν ὀρέων ρέουσι, καλύπτοντες τὴν γῆν διὰ τελμάτων καὶ λιμνῶν. Καὶ ἐνῷ ἐχρειάσθησαν τόσαι χιλιάδες ἐτῶν διὰ νὰ φθάσῃ ὁ ἄνθρωπος μέχρι τῆς προόδου τῶν κυνηγῶν τῶν ρέννων ἤδη ἐχρειάσθησαν ἐκ νέου τριάκοντα, μέχρι τεσσαράκοντα αἰώνων, διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ προσπάθεια νέου τινὸς πολιτισμοῦ. Χονδροειδῆ τινα ἀντικείμενα μαρτυροῦσι περὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καὶ τομεῖς τινες καὶ σμῖλαι ἐκ χαλίκων εὑρεθεῖσαι καὶ λείψανα χωρίων. Ἔπειτα βιομηχανική τις πρόοδος, ἡ κεραμευτική.

Ἐν τῇ ἰλύϊ τῶν λιμνῶν οἱ ἄνθρωποι κτίζουσι τὰς οἰκίας των ἐπὶ πασσάλων. Καὶ τέλος φθάνει ἡ ἐποχὴ τοῦ λειανθέντος λίθου εἰς μορφὰς ἀξιῶν καὶ ἐνωτίων καὶ οἱ τραχεῖς ἡμῶν πρόγονοι ἀνεγείρουσι τάφους, μνημεῖα μαυσωλεῖα. Ἐγκλείουσι ζῶα πρὸς χρεῖαν αὐτῶν, καλλιεργοῦσι δημητριακά, συλλέγουσι τὸν χαλκὸν καὶ τὸν χρυσόν: Βραδύτερον δὲ διὰ τοῦ χαλκοῦ καὶ τοῦ κασσιτέρου ἐπιτυγχάνουσι τὸν ὀρείχαλκον, τὸν χρησιμοποιοῦσιν εἰς κατασκευὴν διαφόρων ἀντικειμένων, κατασκευάζοντες ὅπλα καὶ κοσμήματα μετὰ γλυφῶν. Οὕτω κλείει ἡ προϊστορικὴ ἐποχὴ διὰ τῆς ἡλικίας τοῦ ὀρειχάλκου.

* *
*

Ταῦτα μόνον μᾶς παραδίδει ἡ προϊστορικὴ ἐπιστήμη καὶ ἐπ' αὐτῶν ὀφείλομεν νὰ στηριχθῶμεν, ἵνα ἡ φαντασία μας ἀναπαραστήσῃ τὴν ζωὴν τῆς ταφείσης καὶ λησμονηθείσης ἐκείνης

ἀνθρωπότητος. Σκεφθῶμεν τὴν τρομερὰν σωρείαν τῶν αἰώνων, οὓς ὀφείλομεν νὰ διασκελίσωμεν, ἵνα ἐκθάψωμεν ἀπὸ τὸν ἀτέρμονα ζόφον τοὺς τρωγλοδύτας ἡμῶν προπάτορας καὶ ἐπαναθέσωμεν πάλιν εἰς τὴν χεῖρα των τὰ ἐργαλεῖα, τὰ ὁποῖα μόνα ἀπέμεινον εἰς ἡμᾶς ἐκ τοῦ ὅλου τότε ζῶντος κόσμου! Ὁ χαλκὸς μόλις χίλια ἕως χίλια διακόσια ἔτη πρὸ τοῦ χρυσοῦ ἀνεφάνη. Ἡ δὲ ἐποχὴ τῆς λειάνσεως τῶν λίθων ἀπέχει τέσσαρας ἔτι χιλιετηρίδας πέραν τῆς ἐποχῆς ταύτης, καὶ ὑποτίθεται ὅτι ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν οἱ ἄνθρωποι τῶν πρώτων χρόνων τῆς τεταρτογενοῦς ἐποχῆς ἐγνώριζον τὴν χρῆσιν τοῦ χάλικος ἀπέχει τῆς σημερινῆς τετρακοσίους ὅλους αἰῶνας!

Τέλος οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς τοῦ *Moustier*, οἱ ζῶντες ἐν σπηλαίοις καὶ μὴ ἔχοντες ἀποκτήσει τὴν μικρὰν βιομηχανίαν καὶ τέχνην τῶν μεταγενεστέρων των κυνηγῶν τῶν ρένναν, μετεβλήθησαν εἰς τέφραν πρὸ 20,000 ἐτῶν, ἐνῷ μόλις 6,000 ἔτη μᾶς χωρίζουσιν ἀπὸ τοῦ πατριάρχου ἡμῶν Ἀβραάμ!

ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟΝ ΜΙΑΣ ΦΥΛΗΣ

Ὅλα τὰ μέλη τῆς φυγῆς κατεκλίθησαν ἀφ' ἑσπέρας κταπεπονημένα. Ἔξω ὁ παγετὸς εἶνε τρομερός. Αἱ δυνάμεις τῶν δυστυχῶν ἀνθρώπων ἐξαντλοῦνται ὑπὸ τοῦ ψύχους καὶ τῆς ἀνεπαρκοῦς τροφῆς. Τὴν προτεραίαν συναντήσαντες ἀγέλην ρέννων, παταγωδῶς τρεχόντων, προσεπάθησαν νὰ συλλάβωσι τινα τῶν ζώων. Τὰ ἐκυνήγησαν, ἔρριψαν λίθους διὰ τῶν σφενδονῶν, ἀλλ' εἰς μάτην κατεπονήθησαν. Ὁ ρένος ἦτο ἄγνωστον εἰς αὐτοὺς ζῶον, νεωστὶ ἐκ τῶν πολικῶν χωρῶν κατελθόν.

Πρὶν ἢ τὸ μέγα τῆς ἡμέρας ἄστρον δύσῃ ὅλη ἡ φυλὴ κατέγινεν εἰς τὴν κατασκευὴν παγίδων. Διὰ τῶν αἰχμηρῶν χαλίκων ἔσκαψαν τὴν σκληρὰν γῆν, ἐσχημάτισαν λάκκον βαθύν, τοῦ ὁποίου τὸ στόμιον ἐκάλυψαν διὰ κλάδων πυκνοφύλλων. Ἡ πογὶς ἐστήθη ἀκριβῶς εἰς τὸν συνήθη δρόμον τῶν ταχυπόδων ζώων, τὸν φέροντα πρὸς τὸν ποταμόν ὅπου τὴν νύκτα μετέβαινον νὰ ποτισθῶσι. Ἴσως ἡ τύχη δεικνυομένη εὔνους φέρει πρὸς τὴν τάφρον τὰ βήματα ρέννου τινός.

Νὺξ ἤδη καὶ ἐν τῷ σπηλαίῳ ἀκούεται ὁ ρυθμικὸς κτύπος σταγόνων ὕδατος ἐκ τινων σταλακτιτῶν πίπτοντος. Ὅλοι κοιμῶνται κεκλιμένοι κατὰ γῆς, ἐπὶ δορῶν ἄρκτων, οἱ μὲν ἐπὶ τῶν δὲ σφιγκτὰ συνθλιβόμενοι, διὰ νὰ θερμανθῶσι περισσότερον. Ὡς ἄγρυπνος φύλαξ ἡ ἀμυδρὰ φλὸξ ἡμιβυσμένης πυρᾶς φωτίζει ὀλίγον τὰς πετρίνους τοῦ σπηλαίου πλευράς. Ἡ τραχεῖα καὶ ἀνήσυχος ἀναπνοὴ τῶν κοιμωμένων, ἀναμιγνύεται μετὰ τῆς βαρείας ὀσμῆς τῶν δερματίνων χιτώνων των. Παρὰ τὴν εἴσοδον σωρὸς ὀστῶν ἔκειτο ἐν γένει δὲ τὸ σπήλαιον ἐδείκνυεν ἄσυλον μᾶλλον θηρίων ἢ κατοικίαν ἀνθρώπων. Ὁ ὕπνος εἶνε ἐλαφρότατος καὶ τὰ ὦτα πάντοτε ἕτοιμα διὰ νὰ ἀντιληφθῶσι τὸν τυχόντα κίνδυνον. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα ὁ ἀὴρ δονοῦται ἀπὸ τὰ οὐρλιάσματα καὶ τοὺς μυκηθμοὺς τοῦ ἀγνώστου κινδύνου. Ἐκ τῶν ἀκουομένων θορύβων οἱ ὑπνώττοντες ἄνθρωποι ὑπολογίζουσι τὴν ὥραν.

Γνωρίζουν τὴν ὥραν καθ' ἣν γελᾷ ὡς γραῖδιον ἡ ὕαινα, τὴν ὥραν καθ' ἣν ἀπειλοῦσιν ἀλλήλους ὁ λέων καὶ ἡ τίγρις καὶ τὴν ὥραν καθ' ἣν ἡ μεγάλη ἔλαφος βρέμουσα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν βράχων, ὕπερθεν τῶν ὑδάτων, δίδει τὸ σημεῖον τῆς ροδινότητος εἰς τὸν ὁρίζοντα τῆς ἀνατολῆς.

Ἀίφνης ἐν τῷ ἡμίφωτι διακρίνεται ἡ σκιά τινος ἐγερθέντος καὶ ἡ σιγὴ ταράσσεται ἀπὸ τὸ σύθημα τῆς γενικῆς ἐγρηγόρσεως. Ἡ φυλὴ εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς διαταγῆς τοῦ πατριάρχου ἐγείρεται. Ὅλοι ὁπλίζονται καὶ ἐξέρχονται διολισθαίνοντες διὰ τῆς στενῆς διόδου. Εἰς τὸ στερέωμα λάμπουν ἀκόμη ἀστέρες. Ὁ ποταμὸς ἐκτείνει τὰ ὕδατά του μεταξὺ δύο ὀχθῶν βραχωδῶν καὶ ἀποτόμων, ἐπὶ τῶν ὁποίων χαίνουσιν ὀπαὶ βαθεῖαι, τὰ ἄσυλα τῶν ἄρκτων, μεθ' ὧν πολεμοῦσιν οἱ δυστυχεῖς τρωγλοδῦται (*) σῶμα πρὸς σῶμα πρὰς ἀπόκτησιν τῆς πολυτίμου μηλωτῆς τῶν ζώων.

Συριγμοὶ καὶ φωναὶ συνθηματικαὶ καλοῦσιν ἄλλας οἰκογενείας καὶ ἀπὸ τὰ διάφορα σπήλαια ἀκούονται αἱ ἀπαντήσεις καὶ μετ' ὀλίγον ἐξέρχονται ἄνδρες, παιδία καὶ γυναῖκες μετὰ τῶν νηπίων των.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

Η ΜΑΤΙΑ ΣΟΥ

Δὲν εἶν' μόνο τὸ μαχαίρι
ὅπου σφάζει τὴ καρδιά
Εἶναι μάτια ποῦ τῆς δίνουν
ποιὸ μεγάλη μαχαιριά.....

Ἡ πληγὴ ποῦ τὸ μαχαίρι
θὲ νὰ κάμη στὴ καρδιά,
θὰ βρεθῇ τὸ γιατρικό της
νὰ τῆς δώσῃ τὴ γιατριά

Ἀλλὰ ἐκείνη ποῦ θὰ δώσῃ,
ἕνα μάτι ἐκφραστικό,
γιατρικὸ μόνο θὲ ναῦρῃ
εἰς τὸ μνῆμα τὸ ψυχρό.

Ζάκυνθος ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΑΛΟΥΤΣΗΣ

(*) Κάτοικοι τοῦ σπηλαίου.

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ ΕΝΟΣ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΤΙ ΕΙΝΕ Η ΤΡΙΠΟΛΙΤΗΣ

ΝΑΜΦΙΒΟΛΩΣ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν ἐπερίμενεν ἡ γηραιὰ Εὐρώπη νὰ ἴδῃ κατὰ τὸ 1911, εἶνε ἡ ἀπρόοπτος ῥῆξις Τουρκίας καὶ Ἰταλίας διὰ τὴν παμμεγίστην Ἀφρικανικὴν ἔκτασιν τῆς Τριπολίτιδος καὶ Κυρηναϊκῆς, τὴν ὁποίαν ἀπαιτητικότατα ζητεῖ ἡ ἀναγεννηθεῖσα αἰωνία Ρώμη, ἐν ὀνόματι τοῦ πολιτισμοῦ.

Ποία εἶνε ἡ χώρα αὕτη; Τί βλέψεις εἶχε καὶ σχεδια ἡ Ἰταλία; Ποῖον τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον τῆς Ἀφρικανικῆς ταύτης ἐκτάσεως; Ἰδοὺ τὸ θέμα τοῦ παρόντος ἄρθρου.

* *

Ἐὰν ῥίψῃ τις ἓν βλέμμα εἰς τὸν χάρτην τῆς Βορείου Ἀφρικῆς, τῆς πλαισιούσης τὴν Μεσόγειον ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, ἀπέναντι τοῦ Γιβραλτάρ, μέχρι τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ, θέλει παρατηρήσει τὴν παραδοξοτέραν διαγραφὴν παραλίων. Πράγματι ἡ πρὸς τὸ μέρος τοῦτο ὑδρογραφία τῆς Ἀφρικῆς παρουσιάζει τὰ περιεργότερα τῶν φαινομένων.

Ἡ εἰς προϊστορικοὺς χρόνους, ἴσως κατὰ τὴν Μειόκαινον ἐποχὴν κατάπτωσις τοῦ ἐδάφους καὶ ὁ ὡς ἐξ αὐτοῦ ἀποχωρισμὸς τῆς Ἀφρικῆς ἀπὸ τῆς Εὐρώπης καὶ ὁ οὕτω σχηματισμὸς τῆς Μεσογείου, ἐπέφερε μεγαλείτερα βεβαίως ῥήγματα εἰς τὴν Εὐρώπην Ἀλλ' ἡ ὑδρογραφία τῶν πρὸς τὸ μέρος τοῦτο παραλίων της δὲν παρουσιάζει τὰ φαινόμενα, τὰ ὁποῖα συναντῶμεν ἐπὶ τῆς Ἀφρικανικῆς ἀκτῆς.

Ἀλλ' ἂν αἱ ἀκταὶ αὐτῆς παρουσιάζουσι ποικιλοτάτας διακυμάνσεις, αἱ παράλληλοι πρὸς αὐτὰς γαῖαι τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμφανίζονται ὑπὸ μείζονα ἔτι ποικιλίαν. Καὶ οὕτω κατορθοῦται, ὥστε τὸ Μαρόκον, ἡ Ἀλγερία, ἡ Τύνις, ἡ Τριπολῖτις καὶ ἡ Αἴγυπτος νὰ παρουσιάζωσι χώρας παντελῶς ἀνομοίας καὶ ἐδάφη ποικιλωτάτης διαμορφώσεως.

Ἐκ πασῶν ὅμως τῶν χωρῶν τούτων ἡ Τριπολῖτις παρουσιάζει εἰς τὸ ὄμμα τοῦ γεωλόγου τὰς μεγίστας τῶν ἀνωμαλιῶν.

Κατὰ τίνα τρόπον ἐσχηματίσθη τὸ παραδοξότατον ἔδαφός της εἶνε δυσχερέστατον νὰ ἐξηγηθῇ καὶ μᾶς παρέχει τὰ αὐτὰ σχεδὸν πρὸς λύσιν προβλήματα, τὰ ὁποῖα καὶ ἡ Σαχάρα. Φαίνεται ὅτι τὴν στιγμήν, καθ' ἣν τὰ ὕδατα τοῦ Ἀτλαντικοῦ κατόπιν τῆς καθιζήσεως εἰσήλασαν λαῦρα εἰς τὸ προξενηθὲν χάσμα, κατεκάλυψαν τὸ μέγιστον μέρος τῆς Τριπολίτιδος τοὐλάχιστον ἑκατὸν χιλιόμετρα πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν ἀπὸ τῶν νῦν ἀκτῶν. Εἶτα διὰ λόγους γεωλογικούς, ἀγνώστους εἰς ἡμᾶς, ἡ θάλασσα ὑποχωροῦσα ἀπεσύρθη.

Τὸ καταληφθὲν ἔδαφος παρέμεινεν ἐπὶ αἰῶνας τελείως ἄγονον. Μεθ' ὃ διὰ τῶν χειμάρρων παρασυρόντων εὔφορον γῆν, ἐσχηματίσθη ἓν εἶδος ψευδεδάφους, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ νῦν τὴν καλλιεργήσιμον γῆν τῆς Τριπολίτιδος.

Ἐπὶ πλέον ἡ βραδυτάτη διὰ τῶν αἰώνων ἀποχώρησις τῆς θαλάσσης ἐσχημάτισε κατὰ μῆκος τῶν παραλίων ἀπὸ τῆς Τύνιδος μέχρι τῆς

Βεγγάζης ἀπεράντους Σύρτεις, γνωστοτάτας εἰς τοὺς ἀρχαίους ὑπὸ τὸ ὄνομα Μικρὰ καὶ Μεγάλη Σύρτις, αἵτινες καθιστῶσι τόσον ἀξέιτους καὶ τόσον ἥκιστα ἐκμεταλευσίμους τὰς ἀκτὰς τῆς Τριπολίτιδος.

Ἡ οὕτω σχηματισθεῖσα χώρα, ἡ τοσαύτας γαιολογικὰς παθοῦσα συγκινήσεις, φυσικότατον ἦτο νὰ καταστῇ ἄφορος, δι' ὃ καὶ ἐπὶ πολὺ καὶ παρά τισιν ἔτι τῶν συγχρόνων γεωλόγων μέγα μέρος τῆς χώρας ταύτης θεωρεῖται γαιολογικῶς νεκρόν, παραβαλλόμενον πρὸς τὴν Πετραίαν Ἀραβίαν.

Ἀλλ' ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος δὲν εἶνε ὀρθός, διότι ἡ μὲν Πετραία Ἀραβία εἶνε χώρα ἐξαντληθεῖσα ὑπὸ ἔποψιν καλλιεργείας, ἐνῷ ἡ Τριπολίτις εἶνε χώρα ἄγονος ἐκ τῆς ἐλλείψεως φυτικῆς γῆς.

Ἄριστον δὲ παράδειγμα πρόκειται ἡμῖν τὸ Δέλτα τῆς Αἰγύπτου, τὸ ὁποῖον μέχρι πρὸ ἑκατονταετίας περίπου παρουσιάζον τὴν αὐτὴν σύστασιν ἐδάφους μὲ τὴν Τριπολίτιδα, κατέστη ἡ γονιμωτάτη τῶν χωρῶν, διὰ τῆς παρὰ τοῦ Νείλου κυλισθείσης ἰλύος.

Βεβαίως ἡ Τριπολίτις στερεῖται ἑνὸς Νείλου καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς χαμηλὰ καὶ ξηρά, δὲν δίδουσιν ἐλπίδας σχηματισμοῦ μεγάλου ποταμοῦ. Τὰ πρὸς ἀνατολὰς ὅμως ὄρη Βερβέρων, τὰ ἐπὶ τῶν πρὸς τὴν Αἴγυπτον πυνόρων της παρουσιάζουσι μεγίστας παρειάς, ἐφ' ὧν καταλείβεται κολοσσιαία ποσότης ὑδάτων.

Ἀπ' αὐτῶν δέ, διὰ διαφόρων διωρύγων καὶ ἄλλων τεχνιτῶν μέσων θὰ κατωρθοῦτο ἡ ἄρδευσις καὶ ἡ γονιμοποίησις τῶν νῦν ἀγόνων καὶ ἀμμωδῶν πεδιάδων τῆς Τριπολίτιδος.

Τούτου κατορθουμένου, ἡ χώρα αὕτη θὰ μετεβάλλετο εἰς ἐπίγειον παράδεισον. Ἐλάχιστον δὲ δεῖγμα τούτου εἶνε τὸ γεγονὸς, ὅτι ὅπου Θεία συνάρσει ὑδρεύθη τὸ ἔδαφος τῆς Τριπολίτιδος. μετεβλήθη εἰς γονιμώτατον, δυνάμενον νὰ παράγῃ τοὺς ἐκλεκτοτάτους καὶ σπανιωτάτους τῶν καρπῶν.

Ἀλλ' ἡ Τριπολίτις θὰ μεταβάλῃ τελείως ὄψιν καὶ θὰ μεταβληθῇ εἰς τὴν ὡραιοτάτην τῶν χωρῶν, μὲ κλῖμα εὐκραέστατον, παρόμοιον πρὸς τὸ τῶν Ἀζορῶν νήσων, τὴν στιγμὴν καθ' ἣν θὰ πραγματωθῇ τὸ μέγα τῶν Γάλλων ὄνειρον.

Τὸ ὄνειρον τοῦτο συνίσταται εἰς τὴν θαλασσοποίησιν τῆς Σαχάρας Τὸ σχέδιον τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τεσσαρακονταετίας ἤδη μελετᾶται, καὶ τὸ ὁποῖον ἐν ἀρχῇ προσέκρουσε πρὸς παμμεγίστας τεχνικὰς δυσχερείας, ἤδη μὲ τὴν τελειοποίησιν τῶν μηχανικῶν μέσων δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὀλίγον ἀπέχον τῆς πραγματοποιήσεως.

Ὡς γνωστὸν, ἡ ἀχανὴς αὕτη ἔρημος ἀπετέλει πρὸ τριῶν ἑκατομμυρίων ἐτῶν, κατὰ τοὺς μετριωτάτους ὑπολογισμοὺς, παμμεγίστην θάλασσαν δι' ὃ καὶ νῦν εὑρίσκεται κατὰ 30—120 μέτρα κάτωθι τῆς ἐπιφανείας τῆς Μεσογείου.

Κατὰ τὸ σχέδιον λοιπὸν τῶν Γάλλων δὲν πρόκειται ἢ νὰ ἀνοιχθῇ μία μεγάλη διῶρυξ ἀπὸ τῆς Μεσογγείου, ἐπὶ τοῦ Ἀλγερινοῦ ἐδάφους, δι' ἧς τὰ ὕδατα τῆς Μεσογγείου θὰ καταπλημμυρίσωσι τὴν Σαχάραν.

Ἐκ πασῶν τῶν Ἀφρικανικῶν χωρῶν ἡ μᾶλλον ἔχουσα νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τοῦ κολοσσιαίου τούτου ἔργου θὰ εἶνε ἡ Τριπολῖτις. Ὁλόκληρος ἡ Νοτία αὐτῆς πλευρὰ, ἡ συνορεύουσα νῦν πρὸς τὴν Σαχάραν, θὰ ἀποκτήσῃ θαυμάσια παράλια. Ἀντὶ δὲ τοῦ Σιρόκου καὶ τοῦ Σιμμούν, ὅστις νῦν τὴν καταπυρπολεῖ, θὰ προσδέχεται τὴν θαλασσίαν αὔραν.

Ἀλλὰ τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἀπόκτημα εἶνε μηδὲν παραβαλλόμενον πρὸς τὸ ἐμπόριον, τὸ ὁποῖον θὰ διεξάγῃ αὕτη διὰ τῆς θαλασσίας ὁδοῦ μὲ ὅλην τὴν Κεντρῴαν Ἀφρικὴν, μεταφέρουσα εἰς Εὐρώπην τὰ πολυτιμότατα τῶν προϊόντων, τῶν ἐντελῶς ἀνεκμεταλλεύτων αὐτῆς χωρῶν.

Ἐπὶ πλέον δὲ ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα ἐξ Εὐρώπης εἰς τὸ ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἐλπίδος ἢ πρὸς οἱανδήποτε χώραν τῆς Κάτω Ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς, θὰ συντομευθῇ καταπληκτικῶς διὰ τῆς Τριπολίτιδος καὶ τῆς ὄπισθεν αὐτῆς μεγάλης θαλάσσης.

* * *

Ἡ Τριπολῖτις δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς τρεῖς μεγάλας χώρας. Τὴν Μεσόγειον, τὸ βιλαέτιον, τὸ ὁποῖον ἐκτείνεται μέχρι τῶν μελανῶν ὀρέων, τὴν πρὸς ἀνατολὰς Κυρηναϊκὴν, καὶ τὸ πρὸς νότον Φεζάν. Καὶ τὰς τρεῖς δὲ ταύτας χώρας κατοικοῦσι δύο διάφοροι ἐντελῶς φυλαί. Ἡ Ἀραβικὴ ἐν τῷ βιλαετίῳ τῆς Κυρηναικῆς καὶ ἡ ἰθαγενὴς σουδανική, ἐν τῷ Φεζάν, εἰς τὰ πρόθυρα τῆς ἐρήμου.

Αἱ βόρειοι φυλαὶ εἶνε ἀραβικῆς καταγωγῆς ἐκφυλισθεῖσαι. Οὐδὲν τὸ κοινὸν ἔχουν σχεδὸν μετὰ τῶν πολεμικῶν ἀραβικῶν φυλῶν τοῦ Μαρόκου καὶ τῆς Ν. Ἀλγερίας, ἀλλὰ προσομοιάζουσι μᾶλλον ὡς πρὸς τὴν εἰρηνικότητα καὶ τὸ κερδοσκοπικὸν πνεῦμα πρὸς τοὺς Τυνησίους.

Ἐπὶ τῶν παραλίων ὅλοι σχεδὸν ἀσχολοῦνται εἰς τὴν ἁλιείαν καὶ δὴ τὴν σπογγαλιείαν. Ἐπὶ τῶν ἰδιοτρόπων πλοιαρίων των διατρέχουσι τὰ πλούσια παράλια καὶ μὲ τὴν μάχαιραν εἰς τοὺς ὀδόντας βυθίζονται ἐπὶ ἀρκετὰ λεπτὰ ἐντὸς τῆς θαλάσσης, διὰ νὰ ἀποσπάσουν τοὺς σπόγγους. Φυσικὰ οἱ ἄραβες οὗτοι φροντίζουν κατόπιν πῶς νὰ πωλήσουν τὸ ἐμπόρευμά των καὶ οὐχὶ πῶς νὰ καταστοῦν καλοὶ πολεμισταί.

Τὴν ἐκεῖ δὲ σπογγαλιείαν ἐκμεταλλεύεται καὶ ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ θαυμασίως. Πλεῖστοι ἐκεῖ ὁμογενεῖς ἐπιδίδονται εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦτο, αἱ δὲ νῆσοι τοῦ ἑλληνικοῦ ἀρχιπελάγους στέλλουν κατ' ἔτος πλῆθος ἱστιοφόρων σπογγαλιευτικῶν καὶ δὴ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν ἑλληνικοῦ πολεμικοῦ πλοίου. Εὐθὺς δὲ μὲ τὰς πρώτας πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις τοῦ Ἰταλικοῦ στόλου εἰς τὴν Τριπολίτιδα, ὁ ἑλληνικὸς σπογγαλιευτικὸς στολίσκος ἔδειξε θαύματα γενναιότητος καὶ μεγαλοψυχίας, σώσας πλείστους εὐρωπαίους κατοίκους ἐκ τῆς μανίας τοῦ ἰθαγενοῦς ὄχλου.

Εἰς τὰ ἐνδότερα ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν, κηνοτροφίαν καὶ τὸ ἐμπόριον, ἀλλ' εἰς ἐλαχίστην κλίμακα, μὲ πρωτογενῆ μέσα καὶ παράθλια. Ἡ Τουρκικὴ κυβέρνησις ἐφρόντισε μόνον φόρους νὰ ἐπιβάλῃ καὶ ἀπογυμνώσῃ τὴν χώραν, μὴ ἐπιδιώκουσα τὴν πρόοδον τοῦ τόπου. Καὶ ἡ ἀπέραντος αὕτη χώρα ἀνεκμετάλλευτος ἐντελῶς καὶ ἀγρία, μόνον τοὺς θαυμαστοὺς καὶ ἀρωματώδεις φοίνικας παράγει. σταφυλάς, σῦκα, ἐλαίας ἐξαίρετον μέλι, ὀλίγον βάμβακα, πρόβατα πολλὰ καὶ ἵππους μικροσώμους, ἀλλὰ μεγάλης ἀντοχῆς

Τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Τριπολίτιδος τὸ καὶ πλουσιώτερον, διότι ἀρδεύεται ὑπὸ πολλῶν ὑδάτων, εἶναι ἡ χώρα εἰς τὴν ὁποίαν ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ Κυρηναϊκὴ πεντάπολις. Τὰ περισσότερα ἱστορικὰ δικαιώματα ἐπὶ τῆς Τριπολίτιδος ἔχει ὁ Ἑλληνισμός, διότι ἡ Κυρηναϊκὴ Πεντάπολις, ἀκμάσασα κατὰ τὸ παρελθόν ἦτο Ἑλληνικὴ ἀποικία, τὴν ὁποίαν ἵδρυσαν. καθ' Ἡρόδοτον, Θηραῖοι ἄποικοι καὶ δὴ ἀπόγονοι τῶν Ἀργοναυτῶν

Κάποιος ἐκ τῶν πάντοτε τολμηρῶν καὶ ἐπιχειρηματικῶν Ἑλλήνων, εὑρίσκων στενὰ τὰ ὅρια τῆς πατρίδος του διέσχισε τὰ πελάγη καὶ παρ' ὅλους τοὺς κινδύνους τῶν αὐτοχθόνων ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Κυρηναϊκὴν χερσόνησον καὶ ἔκτισεν ἐκεῖ τὴν μετέπειτα πλουσιωτάτην Κυρήνην. Εἰς τὰ πέριξ ταύτης ἱδρύθησαν κατόπιν τέσσαρες ἄλλαι ἑλληνικαὶ πόλεις, ἀποτελέσασαι οὕτω τὴν Κυρηναϊκὴν πεντάπολιν. Ὁ πρῶτος ἕλλην ἄποικος ἦτο ὁ Θηραῖος Βάττος, ὡδηγήσας ἐκεῖ μερικοὺς συμπατριώτας του, ἀπογόνους τῶν Μινυέων, οἵτινες ἔλκοντες τὴν καταγωγὴν ἐκ τῶν Ἀργοναυτῶν, εἶχον ἐκδιωχθῇ ἐκ Λήμνου καὶ καταφυγόντες εἰς Σπάρτην ἔφυγον καὶ ἐκεῖθεν εἰς Θήραν, διὰ νὰ ἀκολουθήσουν κατόπιν τὸν Βάττον εἰς Ἀφρικήν.

Τοιαύτη ἐν ὀλίγοις ἡ χώρα τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ ἐπόθουν οἱ Ἰταλοὶ καὶ σήμερον κατεπάτησαν ἐν ὀνόματι τοῦ πολιτισμοῦ. Ληστρικὴ καθ' ἑαυτὸ ἡ πρᾶξις βεβαίως. Ἀλλὰ τίς θ' ἀρνηθῇ, ὅτι ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς γηραιᾶς Ρώμης, δὲν θ' ἀνανήψῃ ἡ ἀπέραντος Τριπολίτις ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ ληθάργου καὶ δὲν θ' ἀνοίξῃ τὰς ἀγκάλας της πρὸς τὸν πολιτισμόν ;

Π.

Ο ΔΙΚΕΦΑΛΛΟΣ ΑΕΤΟΣ ΠΟΘΕΝ ΕΠΕΚΡΑΤΗΣΕ

Ὁ προφήτης Μωϋσῆς, προβλέπων τὴν καταστροφὴν τῶν Ἑβραίων ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἔλεγεν : «Ἐπάξει ἐφ' ὑμᾶς Κύριος ὁ Θεός σου, Ἔθνος μέγα, Ἔθνος ὡς **ἀετόν,** ἐν ὁρμῇ πετώμενον... κτλ.».

Οἱ δὲ κατόπιν ἑρμηνευταὶ τοῦ Δευτερονομίου ἰσχυρίζονται, ὅτι ταῦτα ἔλεγεν—ἢ καὶ ἔγραφεν—ὁ Θεόπτης, προφητεύων καὶ τὰ Ῥωμαϊκὰ ἐμβλήματα τοὺς ἀετούς, τοὺς ὁποίους οἱ Ῥωμαῖοι εἰς τὰ λάβαρά των ἐζωγράφιζον.

Ἡ Βυζαντινὴ λοιπὸν Αὐτοκρατορία, ὥς τινες τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων παραδέχονται—παρέλαβεν ἐκ τῆς Ῥωμαϊκῆς τὸ ἔμβλημα τοῦτο.

Ὅτε δὲ ὁ θρόνος τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου μετηνέχθη εἰς Κων)πολιν, ὁ ἀετὸς ἐγένετο Δικέφαλος: «τὴν μίαν κεφαλὴν στρέφων πρὸς τὴν Ἀνατολὴν—τὴν Ἀσίαν—καὶ τὴν ἑτέραν πρὸς τὴν Δύσιν—τὴν Εὐρώπην—ἀλληγορικῶς δηλ. παριστανομένης δι' αὐτοῦ τῆς Βυζαντινῆς Κοσμοκρατορίας...» ὡς ὑποστηρίζουσιν οἱ αὐτοὶ συγγραφεῖς.

Ἀλλὰ καὶ εἰς χρυσόβουλλον τοῦ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ, πωληθὲν τῷ 1118 πρός τινας τῶν ἐν Ἄθῳ Μονῶν, ὑπάρχει πρὸ τῆς ἐπικεφαλίδος ἐζωγραφισμένος χρυσέρυθρος **Δικέφαλος** ἀετός.

ΓΙΑ ΤΟΝ «ΑΒΕΡΩΦ»

Βλαστήσανε οἱ πόθοι μας κι' ἀνθίσαν τὰ ὄνειρά μας,
περήφανο σὰν ἄραξες, Κριτσοβί, στὰ νερά μας

Σὲ χαιρετοῦν ἡ θάλασσες καὶ κάθε κάβος γέρει
καὶ σ' εὐλογοῦν καλόγεροι μὲ τὸ Σταυρὸ στὸ χέρι.

Ἡ πικραμένη μας φυλὴ 'πὸ μιὰ ὡς ἄλλη ἄκρη,
Σοῦ στέλν' ἀχόρταγο φιλὶ μὲ στεναγμὸ καὶ δάκρυ
Μὲ τί λαχτάρα νὰ 'ξερες ν' ἀρθῆς Σὲ καρτεροῦσε

Πόσες φορὲς τὰ πέλαγα μὲ πόνο δὲν τηροῦσε
καὶ δεροῦσ' ἀδιάκοπα τὸ κῦμα τ' ἀφρισμένο
γιὰ σένα, Κάστρο τοῦ γιαλοῦ, κεραυναρματωμένο!

Καράβι μας ἀτρόμητο, παρθενικὸ καμάρι
τῆς Σαλαμίνας τὸν πνιγμὸ, τὴ δάδα τοῦ Κανάρη
ποῦ δυὸ φορὲς τὸν βάρβαρο θρασὺ τὸν ἔχουν σβύσει:
καὶ τρίτη τὸ κανόνι σου φορὰ νὰ τ' ἀνασ ήσῃ!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΑΚΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

ΚΥΒΕΛΗ ΑΔΡΙΑΝΟΥ ΘΕΟΔΩΡΙΔΟΥ

Χαρά στον τὸν τραγουδιστὴ,
ποῦ μὲ τὸ νοῦ του πλάθει
μιὰν ἡρωΐδα σὰν σκιὰ
κι' ἀκόμη πλέον ἀχνὴ,
κ' ἐκεῖ ποῦ λέει πῶς πέταξε
κ' ἐσβύστηκε, κ' ἐχάθη,
ξάφνω μὲ μιᾶς στὴν ὄψι σου
τὴ βλέπει ζωντανή.

Γιατ' εἶνε ἡ τέχνη σου ζωὴ
κ' εἶν' ἡζωή της τίση,
ποῦ δίνει χάρι στ' ἄχαρα
καὶ στ' ἄφωνα φωνή,
μάγισσα, ποῦ τὸ μαγικὸ
ραβδὶ μόλις ἁπλώση,
δείχνει καὶ κάνει ἀληθινὰ
σκλάβα σου τὴ σκηνή!

ΙΩ. ΠΟΛΕΜΗΣ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΑΚΟΜΗ ΠΕΡΙΕΡΓΟΤΕΡΟΝ!

Εἰς τὸ ὡρκῖο μας σαλονάκι τακτικὰ συνηθροιζόμεθα καὶ ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου διηγεῖτο μίαν ἱστορίαν, ἐν ὡραῖον ἀνέκδοτον, ὅλοι δὲ ἐπεριμένομεν εἰς τὸ τέλος νὰ ἀναφωνήσῃ ὁ ὑποπρόξενος τὴν συνηθισμένην φράσίν του:

— Ἐγὼ εἶδα κάτι περιεργότερον ἀκόμη!

Καὶ ἤρχιζεν ἕνα παράδοξον καὶ ἐντελῶς φανταστικὸν μῦθον.

— Ἐγνώρισα κάποιον παμπόνηρον ἔμπορον, ὁ ὁποῖος ἐφαντάσθη νὰ ἐκμεταλλευθῇ τὴν γνωστὴν ἰδιότητα τῶν στρουθοκαμήλων.

Θὰ γνωρίζετε, ὅτι αὐτὰ τὰ πτηνὰ καταπίνουν εὐχαρίστως τεμάχια ξύλου, μετάλλινα ἀντικείμενα, ὄστρακα κτλ. καὶ εὐκολώτατα τὰ ἀποταμιεύουν εἰς τὸν στόμαχόν των. Ὁ πονηρὸς λοιπὸν αὐτὸς ἔμπορος ἠγόρασε μίαν στρουθοκάμηλον, εἰς τὴν ὁποίαν ἔδιδε νὰ καταπίνῃ ὡρολόγια, διαμαντικὰ, ἀργυρᾶ σκεύη καὶ διάφορα ἄλλα τοιαῦτα εἴδη, κατάλληλα ὥστε νὰ εἰσχωρῶσιν εἰς τὸ στόμα της.

Ἀφοῦ λοιπὸν προητοίμαζε τοιουτοτρόπως τὸ πτηνὸν, εἰσήρχετο εἰς τὸ τελωνεῖον καὶ προφασιζόμενος, ὅτι μεταφέρει τὴν στρουθοκάμηλον εἰς τὸν πλησιέστερον ζωολογικὸν κῆπον, διήρχετο οὕτω ἐλευθέρως.

Κατόπιν τοῦ ὡρκίου αὐτοῦ ἐκτελωνισμοῦ, ἐπήγαινεν εἰς κατάλληλον μέρος καὶ κτυπῶν φιλικῶς τὰ πλευρὰ τοῦ πτερωτοῦ συνενόχου του, ἔλεγε χαϊδευτικῶς:

— Ἐμπρός, ἐμπρός, καλή μου φίλη, ἐλαφρώσου ἀπὸ τὸ ἐνοχλητικὸν βάρος τοῦ στομάχου σου.

Ἡ δὲ στρουθοκάμηλος, τελείως γυμνασμένη εἰς τὸ μέρος της, ἔσπευδε νὰ ἐξαγάγῃ διὰ τῆς φυσικωτέρας ὁδοῦ της ὅλο τὸ φορτὸν κατάστημά της.

Δυστυχῶς ἡ ἀπάτη του κάποτε ἀνεκαλύφθη κατὰ σατανικὸν τρόπον. Εἶχε παραγεμίσῃ τὸ δύσμοιρον ζῶον μὲ ὁλόκληρον φορτίον ἀπὸ ἐξυπνητήρια ὡρολόγια, νέου συστήματος, μικρὰ καὶ ἐκτάκτως ἠχοῦντα. Φαίνεται δέ, ὅτι ὁ καταστηματάρχης τὰ εἶχεν ὅλα χορδίσει καὶ καθ' ἣν στιγμὴν τὰ ἐρευνητικὰ βλέμματα τοῦ τελώνου ἔπιπτον ἐπὶ ταύτης, δαιμονιώδης συνεχὴς κρότος ἠκούσθη ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς στρουθοκαμήλου. Μουσικὴ καὶ συναυλία τρομερὰ ὅλη ἱκανὴ νὰ ἐξεγείρῃ τοὺς νεκροὺς ὅλους τοῦ νεκροταφείου.

Τὸ δύστηνον ζῶον εἶχε τρελλαθῇ. Ἡ συγκίνησις ἐπροξένησεν εἰς τὰ ἐντόσθιά του τρομακτικὸν ἀποτέλεσμα καὶ δὲν ἐκρατήθη οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν, ἀλλ' ἐξεκένωσε πρὸ τῶν καταπλήκτων τελωνοφυλάκων τρεῖς δωδεκάδας ἐξυπνητηρίων.

Ἄκρα σιωπὴ διεδέχθη τὸ τέλος τῆς εὐθύμου ταύτης ἱστορίας καὶ ὅλοι εὕρισκον ὑπερβολικὸν εἰς τὰς ψευδιστορίας του τὸν φοβερὸν ὑποπροξενον. Τέλος ὁ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης σιωπῶν καθηγητὴς κ. Τουρμὼλ ἔλαβε τότε τὸν λόγον.

— Ἀκούσατε, κύριε ὑποπρόξενε, ἡ μικρά σας ἱστορία εἶνε βέβαια ἀρκετὰ ἐξυπνη, ἀλλ' ἐγὼ ἠμπορῶ νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι εἶδα κάτι, ἀκόμη πλέον περίεργον!

Πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν ὡδήγουν δώδεκα καγγουρὼ διὰ κάποιον ἐπιχειρηματίαν. Εἶχα ἤδη διέλθει ὅλην τὴν Εὐρώπην καὶ ἔφθασα εἰς τὴν χερσόνησον τῶν Βαλκανίων, ἥτις εἶχε τότε κακὴν σιδηροδρομικὴν συγκοινωνίαν. Ἐταξείδευα λοιπὸν διὰ φορτηγῶν ἁμαξῶν καὶ ἐνῷ ἤμην ἕτοιμος νὰ διαβῶ τὰ Ρωμουνικὰ σύνορα, εἰδοποιήθην ἀπὸ ἕνα καλὸν ἄνθρωπον, ὅτι δυνάμει ἀπαγορευτικῆς διατάξεως, τελευταίως ψηφισθείσης περὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ζώων, θὰ ὑποχρεούμην εἰς σημαντικὰ ἔξοδα, χάριν τῆς μικρᾶς μου ἀγέλης. Ἔσπαζα τὸ κεφάλι μου, διὰ νὰ εὕρω τρόπον καὶ ἀποφύγω τὴν πληρωμὴν, ὅτε ἔξαφνα, ἐνῷ παρετήρουν τὰ ἔμπροσθέν μου, κατ' ἀνάστημα τοποθετημένα καγγουρῶ, δαιμονία ἰδέα μοῦ ἦλθε.

Γνωρίζετε, ὅτι αἱ θήλειαι καγγουρὼ εἶνε ἐφοδιασμέναι διά τινος θήλακος, ὅστις ταῖς χρησιμεύει νὰ μεταφέρουν ἐντὸς τὰ μικρά των. Ὅλα λοιπὸν τὰ καγγουρώ μου ἀνῆκον εἰς αὐτὸ τὸ φύλλον, προτιμήσας ταῦτα, διότι τὰ ἄρρενα εἶνε δύστροπα. Ἔλαβα λοιπὸν τὸ μικρότερον ἀπὸ τὸν λαιμὸν καὶ τὸ ἔθεσα εἰς τὸν θήλακα τοῦ ἀμέσως μεγαλειτέρου του.

Δὲν ἦτο βέβαια καὶ τόσον εὔκολον, ἀλλὰ τέλος πάντων τὸ ἐπέτυχα. Οὕτως ἡ δευτέρα καγγουρὼ ἐφαίνετο ὀλίγον παχυτέρα τοῦ συ-

νήθους. Ἐν τούτοις διὰ τοῦ ἰδίου τρόπου ἔθεσα τὴν δευτέραν καγγουρὼ εἰς τὸν θήλακα τῆς τρίτης. Ἦλθεν ὀλίγον στενόχωρα, ἀλλὰ θὰ γνωρίζετε, ὅτι αὐτὰ τὰ ζῶα ἔχουν ἐλαστικωτάτας τὰς κοιλιακὰς πλευράς. Ἡ τρίτη φέρουσα καὶ τὰς δύο ἄλλας συντρόφους της παρουσίαζεν ἀρκετὰ μεγάλον ὄγκον, ἀλλ' ὄχι καὶ ὑπερβολικόν.

Σᾶς ἐρωτῶ, κύριε ὑποπρόξενε, ἔπρεπε νὰ ἀφήσω ἡμιτελὲς τὸ ἔργον μου; Ἐννοεῖτε λοιπόν, ὅτι ἔθεσα τὴν τρίτην καγγουρὼ εἰς τὴν τετάρτην καὶ μὴ ὑποχωρῶν πρὸ τῶν δυσκολιῶν, ἁπλῶς σᾶς λέγω, ὅτι ἡ τετάρτη ἐκρύβη ἐντὸς τῆς πέμπτης, ἥτις ἐχάθη εἰς τὴν ἕκτην, ἡ ὁποία πάλιν εἰσήχθη εἰς τὴν ἑβδόμην καὶ αὕτη ἐξηφανίσθη εἰς τὴν ὀγδόην καὶ ὁποία πάλιν κατεβυθίσθη εἰς τὴν ἐννάτην. αὕτη ἐξηπλώθη εἰς τὴν δεκάτην, τὴν ὁποίαν συμπιέσας μὲ ἀρκετὴν δυσκολίαν εἰς τὴν ἑνδεκάτην, περιέκλεισα τέλος καὶ ταύτην μετὰ πολλοὺς κόπους ἐντὸς τῆς τελευταίας. Διὰ νὰ τελειώσῃ τὸ ἔργον μου ἀπητεῖτο ἑκάστην φορὰν καὶ δύναμις μεγαλειτέρα. Εἰς τὸ τέλος ἤμουν ὑποχρεωμένος νὰ καθίσω ἐπάνω εἰς τὴν τελευταίαν διὰ νὰ σπρώξω ὅλας τὰς ἄλλας. Ἡ δωδεκάτη Καγγουρὼ εἶχεν εὐτυχῶς γιγαντώδεις διαστάσεις καὶ τὴν ἐπωνόμαζα Ἀδέλαν· ἀφοσιωμένον ζῶον μὲ παραδειγματικὴν θέλησιν, διδαχθὲν εὐχαρίστως νὰ φέρῃ τοιοῦτον φορτίον. Ἐπωφελούμενος τῶν καλῶν της αὐτῶν διαθέσεων, τὴν ἔθεσα ἐντὸς τῆς ἁμάξης καὶ παρουσιάσθην πάραυτα εἰς τὸ τελωνεῖον, συνοδεύων, φαινομενικῶς πάντοτε, μίαν μόνον Καγγουρώ.

Οἱ ὑπάλληλοι ἐφάνησαν ἐνοχλητικοί κάπως. Κατεβίβασα τὸ ζῶον ἐκ τῆς ἁμάξης, ἐνῷ οὗτοι διηρεῦνον πανταχοῦ. Μετά τινας στιγμὰς παρετήρησα, ὅτι ἡ Ἀδέλα ἀνησύχει πολύ· σημειώσατε, ὅτι ἔνδεκα Καγγουρὼ ἐπνίγοντο ἐντὸς τοῦ θήλακος τῆς δωδεκάτης. Ἐνῶ λοιπὸν ἐκινεῖτο ἡ ἑνδεκάτη ἐντὸς αὐτῆς, ἐστενοχωρεῖτο ἡ δεκάτη, ἡ ὁποία ἠνόχλει πολὺ τὴν ἐννάτην, αὐτὴ δὲ ἐταράσσετο καὶ ἡ ὀγδόη ὑποφέρουσα ἤσπερεν, ἐντὸς δ' αὐτῆς ἡ ἑβδόμη ἐπανεστάτει, ἐνῶ ἡ ἕκτη τὴν ἐτσίμπα, ἡ πέμπτη ἐσκίρτα, ἡ τετάρτη ἐζήτει νὰ ἐξέλθῃ, ἡ τρίτη ἐχώρευε, ἡ δευτέρα ἀπηλπίζετο, καὶ ἡ μικρὰ καὶ τελευταία ἀνυπομόνει!

Ἀπετελεῖτο μία γενικὴ διαδολικὴ ἀταξία, ἐκ τῆς ὁποίας ὑπέφερε μαρτύρια ἡ δυστυχὴς Ἀδέλα, συνθλίβουσα τὰς πλευρὰς καὶ τὰ ἐντόσθιά της. Ἡ δυστυχὴς μοὶ ἐνέπνεεν οἶκτον.

Εὐτυχῶς μᾶς περιεκύκλουν πολλοί, πλῆθος δὲ χαμινίων ἔτρεξαν νὰ θαυμάσωσι τὸ περίεργον τετράποδον. Ἡ Ἀδέλα, καλῶς ἀνατεθραμένη προσεπάθει ἀπελπιστικῶς νὰ συγκρατῆται, ἐξ ἄλλου τὴν ἐνεθάρρυνα καὶ ἐγὼ διὰ τοῦ αὐστηροῦ βλέμματός μου, στενοχωρούμενος πότε τέλος πάντων θὰ ἐτελείωναν αὐτοὶ οἱ φορολογηταί.

Τέλος εἷς ἐκτελωνιστὴς μοὶ ἔκαμε σημεῖον νὰ ἀναχωρήσω. Δυστυχῶς ὅμως ἦτο πολὺ ἀργά. Ἡ Ἀδέλα εἶχεν ἐξαντληθῆ ἐντελῶς. Οἱ ὀφθαλμοί της εἶχον ἐξογκωθῆ, οἱ ὦμοι της ἐκάμφθησαν...! Καὶ ὅπως ὁ διάβολος ἀναπηδᾷ ἀπὸ ἓν κυτίον, οὕτω ἡ ἑνδεκάτη Καγγουρὼ ἀνεπήδησεν εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἔπεσεν ὀλίγα βήματα μακράν.

Τὸ πλῆθος ἀνεκάγχαζε καὶ πρὶν συνέλθουν ἐκ τῆς ἐκπλήξεως, εἶδον, ὡς θὰ ἐμαντεύσατε, κύριε ὑποπρόξενε, τὸ δέκατον νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸ ἑνδέκατον, τὸ ἔννατον ἀπὸ τὸ δέκατον, ἔπειτα τὸ ὄγδοον, τὸ ἕβδομον, τὸ ἕκτον, τὸ πέμπτον, τὸ τέταρτον, τὸ τρίτον, τὸ δεύτερον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον τέλος ἀνεπήδησε τὸ τελευταῖον. Εἰς διάστημα ὀλιγώτερον τῶν πέντε δευτερολέπτων αἱ δώδεκα Καγγουρώ μου ἐβρίσκοντο ὅλαι παρατεταγμέναι, καθήμεναι καὶ ἀναπνέουσαι, κινοῦσαι κωμικῶς τοὺς μικροὺς ἐμπροσθίους πόδας, ὅπως τὰ μικρὰ παιδάκια ἀναμένοντα γλύκισμα. Τὰ περισσότερα δὲ τῶν χαμινίων εἶχον ἐξαφανισθῆ τρομαγμένα. Ὅσοι δὲ ἔμενον ἐκεῖ ἔτριβον τοὺς ὀφθαλμούς των, ἀγνοοῦντες, ἂν ἦσαν θύματα διαβολικῆς τινος ἐμφανίσεως ἢ δολοπλοκίας. Ὅσον ἀφορᾷ ἐμὲ δὲν τὰ ἔχασα, ἀλλὰ κτυπήσας φιλικῶς εἰς τὸν ὦμον τὸν πλησιέστερον φορολόγον εἶπα.

— Αἴ, τί λέγετε, δὲν εὑρίσκετε, ὅτι ἔπαιξα καλά; Καὶ σφυρίξας πρὸς τὴν μικράν μου συνοδίαν, ἀνεχώρησα εὐθύμως, ζητῶν καὶ ῥέστα.

Ἀπὸ πολλῶν ἤδη στιγμῶν ὁ ὑποπρόξενος ἔδιδεν ἀνησυχητικὰ σημεῖα. Ὅταν ὅμως ἐτελείωσε τὴν ἱστορίαν του, ὁ καθηγητὴς εἶπεν.

— Ἔχετε ἀρκετὴν ἔμπνευσιν, κύριε καθηγητά!

— Καθόλου, ἐνεθυμήθην παλαιὰς ἱστορίας.

— Δὲν θὰ ἔχετε ὅμως τὴν ἀξίωσιν νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι τὸ γεγονὸς αὐτὸ σᾶς συνέβη πράγματι.

— Σᾶς ὁρκίζομαι, ἀγαπητέ μου, ὅτι ἡ μικρά μου ἱστορία εἶνε ἀληθεστάτη, ὅσον ἡ ἰδική σας, τὴν ὁποίαν πρὸ ὀλίγου μᾶς διηγήθητε. Ἄλλως τε ποῖον νομίζετε εἶδον ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ τελωνείου; Μαντεύετε;

— Ἀδύνατον νὰ μαντεύσω.

— Ἀκριβῶς τὸν ἄνθρωπόν σας μὲ τὴν στρουθοκάμηλον, ἕτοιμον καὶ αὐτὸν νὰ ἐκτελωνήσῃ. Ἰδοὺ βεβαίως ἀξιόπιστος μάρτυς, ὁ ὁποῖος εἰμπορεῖ νὰ σᾶς δώσῃ ὅσας πληροφορίας ζητήσητε.

Ὁ ὑποπρόξενος ἔκρινεν ἀνωφελὲς νὰ ἐξακολουθήσῃ αὐτὴν τὴν συζήτησιν, ἀλλὰ ἡ στενοχωρία του ἐδείκνυεν ὅτι δὲν ἦτο εὐχαριστημένος μὲ τὸ ἀστεῖον ὅπου τῷ ἔπαιξαν.

Κατὰ τὸ Γαλλικὸν ΑΝΤΙΓΟΝΗ Π.

ΘΕΡΙΝΑ ΤΑΞΕΙΔΙΑ

ΑΠΟ ΧΑΛΚΙΔΟΣ ΕΙΣ ΒΟΛΟΝ. ΠΛΟΥΣ ΚΑΙ ΑΙΔΗΨΟΣ

Ἀπὸ τῆς Χαλκίδος εἰς Βόλον τὸ ταξείδιον εἶνε πολὺ εὐχάριστον καὶ ὅστις δὲν ἐξετέλεσε τοῦτο, ἀγνοεῖ μίαν τῶν καλειτέρων ἀπολαύσεων. Ἡ θάλασσα ὡς ἐκ τῆς θέσεώς της περιοριζομένη μεταξὺ Εὐβοίας καὶ Στερεᾶς διατελεῖ σχεδὸν πάντοτε ἠρεμοῦσα καὶ τούτου ἕνεκα ὁ πλοῦς διαρκῶς ἥσυχος παρέχει τοῖς ἐπιβάταις τὴν εὐχάριστον εὐκαιρίαν νὰ παρακολουθῶσιν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰ διάφορα ἑκατέρωθεν αὐτῶν ἐξελισσόμενα τοπεῖα. Καὶ ἀκούετε διαρκῶς ἐξ ἀριστερῶν καὶ εὐωνύμων σας:

— Τί ὡραία θάλασσα!

— Τί ὡραία μέρη!

— Τί ὡραῖαι ἀπόψεις! κλπ.

Ἤδη ταξειδεύομεν πλέον ἀπομακρυνόμενοι τοῦ στενοῦ τῆς Χαλκίδος.

Τὴν ἑνδεκάτην κρούει ὁ κώδων τοῦ προγεύματος καὶ τριακοντὰς ἐπιβατῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων εὐθύμως καὶ προθύμως καταλαμβάνομεν τὰς ἑκατέρωθεν πολυμήκους τραπέζης ἐπὶ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς τοῦ καταστρώματος ἐστημένης, προπαρασκευασμένας θέσεις, ὅτε ἄνευ ἑτέρας εἰδοποιήσεως καὶ διατυπώσεως ἐκκενοῦμεν καὶ ἐν τοῖς πινακίοις μας τοποθετοῦμεν τὰ πρὸ ἡμῶν εὑρισκόμενα ποικίλα ὀρεκτικά, ἐλαίας, σαρδέλλας, σαλάμια, κάπαριν, κτλ. Καὶ ἀκολουθοῦσι μετὰ τοῦ τοπροτεινόμεναι ἡμῖν ὑπὸ τῶν *καμαρότων* πινακίδες πεπληρωμέναι ἐξ ὡραίων μακαρονίων, ἰχθύων καὶ κοτελέτων, ἅτινα πάντα μετὰ περισσῆς ὀρέξεως πάντες καταβροχθίζομεν, ἐπιπάζοντες συγχρόνως ταῦτα ἐν τῷ στομάχῳ μας δι' ὡραίου ρητινίτου ἢ μελανοῦ οἴνου. Εἶτα μᾶς προσφέρουσι τυροὺς καὶ καρποὺς καὶ τὸν τελικὸν ἐν παντὶ γεύματι ἢ προγεύματι μελανίτην, δηλαδὴ καφφέν.

— Ὡραῖα ἐφάγαμεν!

— Πολὺ ἐκλεκτὸν πρόγευμα.

— Ἔχουν καλὴν μαγειρικήν.

Καὶ ἄλλα τοιαῦτα σχετικὰ ἀκούετε, ὅτε ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον ἀποσυρόμεθα τῆς τραπέζης καὶ λαμβάνομεν θέσεις πέριξ τοῦ καταστρώματος, ἄλλοι συζητοῦντες καὶ ἄλλοι παρατηροῦντες καὶ θαυμάζοντες τὰς ἑκατέρωθεν ὡραίας ἀκτὰς καὶ τὰ ὄρη τῆς Εὐβοίας καὶ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἅτινα ὁμολογουμένως εἰσὶ θελκτικὰ καὶ γραφικώτατα.

Ὁ καιρὸς εἶνε θυμάσιος, δροσερὸς καὶ εὐχάριστος, ἡ θάλασσα ἠρεμοῦσα καὶ μόνον ὑπὸ μικρᾶς αὔρας μετακινεῖται ἡ εὐλύγιστος ἐπιφάνεια αὐτῆς· τὸ δὲ σκάφος μας ὑπερηφάνως καὶ ταχέως διασχίζον τὸ ὕδωρ προκαλεῖ τὴν εὐχαρίστησιν καὶ συμπάθειάν μας. Ἤτο ἡ ὡραία Μυκάλη τοῦ Τζών, τὸ γνωστὸν ταχύπλουν τῆς ἑταιρείας ταύτης ἀτμόπλοιον.

Περὶ τὴν μίαν μετὰ μεσημβρίαν πλησιάζομεν τὴν Αἰδηψὸν καὶ μετ' ὀλίγον ἱστάμεθα πρὸ αὐτῆς ἐν ἀτμῷ, ὅτε διάφοροι λέμβοι ἀναφαίνονται καὶ μᾶς φέρουσι τοὺς ἐκτελέσαντας τὰ ἰαματικὰ αὐτῶν λουτρὰ ἐπιβάτας, ἐνῷ πολλοὶ ἄλλοι τοιοῦτοι μᾶς ἀποχαιρετῶσιν ἐν τῷ πλοίῳ, μεταβαίνοντες δι' ἀνανέωσιν ἐκεῖ τῶν σωματικῶν αὐτῶν δυνάμεων.

Ἡ Αἰδηψὸς εἶναι κυρίως μικρὸν χωρίον, ὀλίγον ἀπέχον τῆς νέας παρακτίου πόλεως, ἔνθα αἱ ἰαματικαὶ πηγαί, πέριξ τῶν ὁποίων ἐκτίσθησαν διάφορα οἰκήματα καὶ ξενοδοχεῖα. Εἶναι αἱ πηγαὶ αὗται κατάλληλοι διὰ ρευματισμοὺς καὶ διάφορα ἀρθριτικὰ νοσήματα, χιλιάδες δέ τινες πασχόντων μεταβαίνουσιν κατ' ἔτος ἐκεῖ τὸ θέρος πρὸς θεραπείαν. Ἡ διαμονή των ἐνταῦθα εἶναι λίαν εὐχάριστος, ὡς ἐκ τῆς ὡραίας ἀπόψεως τοῦ μέρους καὶ τῆς θεαματικῆς ἀπολαύσεως τῶν ἔναντι τοπείων· περιπάτους δὲ καὶ διασκεδάσεις ἔχει ἀρκετάς, ὡς ἐκ τῆς συρροῆς πολλῶν οἰκογενειῶν ἐνταῦθα, καθιστωσῶν τὴν διαμονὴν εὐχάριστον.

Ἀφοῦ ἐμείναμεν περὶ τὰ τρία τέταρτα τῆς ὥρας οὕτως, ἀπήραμεν ἐν τάχει διὰ τὸν Βόλον.

Καὶ ὁ πλοῦς μας οὗτος ὑπῆρξε λίαν εὐχάριστος καὶ ἀπολαυστικός. Ἀφοῦ παρεκάμψαμεν τὸ ἀκρωτήριον ὀλίγον ἀπωτέρω τῆς Αἰδηψοῦ, ἀφήσαμεν ἀριστερόθεν τὸν βαθὺν κόλπον τῆς Στυλίδος, μετ' ὀλίγον δὲ καὶ τὴν Ἀταλάντην καὶ ἐπλέομεν δεξιόθεν παρὰ τὸ μακρὸν μῆκος τῆς τελευταίας πλευρᾶς τῆς Εὐβοίας, ἔνθα οἱ Ὠραιοὶ καὶ τὸ Ξηροχώριον, ὅτε ἡ ἐμφάνισις τοῦ ἀκρωτηρίου δεξιόθεν τοῦ Παγασητικοῦ κόλπου, ἔνθα τὸ Τριάκερι, ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ ὄρους μᾶς ἀγγέλλει ὅτι μετ' ὀλίγον θὰ εἰσέλθωμεν ἐντὸς αὐτοῦ. Ἐνταῦθα ζωηρὸς ἄνεμος μᾶς ὑπεδέχθη ἀνησύχως, ἀλλὰ μετὰ μίαν ὥραν ἀσφαλῶς ἐπλέομεν ἐντὸς τοῦ ἀχανοῦς ἱστορικοῦ καὶ θαυμασίου Παγασητικοῦ κόλπου.

Πάντες τότε ἀφήσαντες τὰς θεαματικὰς καὶ παρατηρητικὰς ἡμῶν βλέψεις, μετεφέραμεν τὰς σκέψεις ἐπὶ τοῦ τέρματος τοῦ θαλασσίου τούτου ταξειδίου μας, ὁπότε μετ' ἀδημονίας

Ἄποψις τοῦ ΒΟΛΟΥ ἐκ τοῦ λόφου Δημητριάδος.

πλέον ἀνεμένομεν τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Βόλου, ἥτις δὲν ἐβράδυνε νὰ γίνῃ.

Ὡραῖον καὶ τὸ φαινόμενον τοῦτο. Τὰ ἀμαυρὰ ὄρη βαθυμηδὸν διηυκρινίζοντο καὶ αἱ ἀκταὶ ἤρχιζον νὰ διαγράφονται καθαρώτερον, λευκά τινα δὲ σημεῖα δίκην χιονοστιβάδων ἀνεφάνησαν κατ' ὀλίγον εἰς τὰς ἀκτὰς καὶ ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ Πηλίου ὄρους· ἐφ' ὅσον δ' ἐχωροῦμεν ἐντὸς τοῦ κόλπου, αἱ οἰκίαι καὶ τὰ κατάφυτα μέρη αὐτοῦ διεκρίνοντο καλείτερον. Ἦτο πολὺ περίεργον τὸ θέαμα, διότι ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς ἡ ἡμέρα ἐχώρει πρὸς τὸ τέλος της καὶ ὁ ἥλιος ἔκλινε πρὸς τὸν ὁρίζοντα, ὁ Βόλος, ἡ Ἀγριά, τὰ Λεχώνια, ἡ Μακρυνίτσα, ἡ Πορταριὰ κτλ. ἐναλλὰξ παρουσιάζοντο πλέον εὐκρινῶς πρὸ ἡμῶν. Ἀπείχομεν τέλος ἡμίσειαν σχεδὸν ὥραν τοῦ ὡραίου λιμένος τοῦ Βόλου, ὅστις σχεδὸν ἔχει συντελεσθῇ καὶ τὰ πάντα ὡς ἐν πυμμεγέθει εἰκόνι ἐν ὡραίῳ πλαισίῳ διηυκρινίσθησαν τελείως ἐνώπιον ἡμῶν.

Εὑρισκόμεθα ἤδη ἐν τῷ λιμένι, ἡ πόλις κεῖται ἔναντι μεγαλοπρεπῶς μὲ τὰ ὡραῖα κτίριά της καὶ τὴν μεγάλην σειρὰν τῶν παρὰ τὴν ἀκτὴν οἰκοδομῶν της, πλῆθος δὲ κόσμου, ἰδίᾳ γυναικῶν τοῦ συρμοῦ μὲ ὡραίας ἀμφιέσεις καὶ τοὺς πλατυγύρους πίλους των περιδιαβάζει κατὰ μῆκος αὐτῆς. Ἕτεροι δὲ πολλοὶ παρακάθηνται ἔξωθι τῶν καφφενείων, ζαχαροπλαστείων καὶ ζυθοπωλείων, ὅπου μουσικαὶ ἀνακρούουσι ὡραῖα τεμάχια, ἀοιδοὶ δὲ ἐκπέμπουσι γύρω τὰ γλυκύφθογγα αὐτῶν ἄσματα. Ὁ Βόλος διασκεδάζει καθ' ἑσπέρας, ἐνῶ τὴν ἡμέραν ἐργάζεται ἀκαμάτως, εἶπον κατ' ἐμαυτόν, γνωρίζων αὐτὸν ἀπὸ ἄλλοτε καὶ ἔσπευσα νὰ ἐξέλθω μὲ τὸν ἀρειμάνειν λεμβοῦχον, ὅστις ἐπροθυμοποιήθη νὰ μὲ ζητήσῃ.

— Κύριε Πρίντεζη, ἐνθυμεῖσθε, μοὶ λέγει, ἐγὼ σᾶς ἔβγαλα καὶ πέρισυ, δὲν πηγαίνετε πάντοτε εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Μ. Βρετανίας;

— Ναί, ἔχεις δίκαιον, ἐμπρὸς λοιπόν, τῷ ἀπαντῶ. Καὶ παραλαβὼν τὴν βαλίζαν μου, ἐξήλθομεν μετὰ δέκα κωπηλασίας, διότι τὸ πλοῖον ἀγκυροβολεῖ πλησίον τῆς ἀκτῆς. Ἀφοῦ δὲ ἐτακτοποιήθην εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, κατῆλθον καὶ μετέβην ἀμέσως εἰς τὴν παραλίαν, ὅπου ἀνεμίχθην μετὰ τοῦ κατὰ μῆκος αὐτῆς περιδιαβάζοντος πλήθους καὶ εἶτα παρακαθήσας παρά τινι τραπέζῃ τοῦ μεγάλου καὶ ὡραίου ἐκεῖσε ζυθοπωλείου, ἐζήτησα κατὰ προτίμησιν ἓν κύπελλον τοῦ εὐγέστου ζύθου Φίξ, ὅστις προσφέρεται ἐνταῦθα μὲ κάλλιστα ὀρεκτικά. Δύναμαι δὲ νὰ εἴπω καλείτερα ἔτι τῶν διδομένων εἰς Ἀθήνας, ἀλλὰ μὲ τὴν παρατήρησιν, ὅτι τὰ κύπελλα ἐνταῦθα φέρουσι τοσοῦτον χονδρὸν πάχος, ὥστε ἡ ζημία τῶν προσφερομένων μεζέδων ἰσοφαρίζει τὸ κέρδος ἐκ τοῦ ἔλασσον προσφερομένου ζύθου. Καὶ οὕτως ἠναγκάσθην νὰ ἐπαναλάβω τὴν δόσιν τοῦ ζύθου.

Πολὺ εὐχαριστεῖται τις ἐν τῇ παραλιακῇ συναναστροφῇ ταύτῃ τῶν Βολιωτῶν. Εἶνε εὔχαρις ὄντως ὁ κόσμος, καλὸς καὶ διασκεδαστικός, ὡραῖον τὸ κέντρον καὶ πρόθυμος περιποίησις.

Τὴν ἐννάτην ὥραν ἀκριβῶς αἱ μουσικαὶ παύουσι καὶ ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος ἀποσύρεται ὁμοθυμαδὸν εἰς τὰς οἰκίας των πρὸς δεῖπνον, ἵνα ἐπανέλθουν τὴν δεκάτην ὥραν. Οἱ δὲ ξένοι ὁμοίως μεταβαίνουσι τότε εἰς τὰ ξενοδοχεῖα καὶ εἶτα πάλιν καὶ οὗτοι ἐπανέρχονται, ἵνα περάσωσι τὴν ὥραν των, ὡς κοινῶς λέγομεν. Καὶ ἄλλοι λαμβάνουσι τὸν καφφέ των, αἱ κυρίαι καὶ δεσποινίδες τὸ παγωτόν των καὶ οἱ νέοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὡς ἀντελήφθην, τὸ γλύκισμά των. Ἐν ταυτῷ δὲ ἀκροῶνται πάλιν τῆς μουσικῆς καὶ τῶν ὡραίων ἀσμάτων τῶν ἀοιδῶν, μεθ' ὁ παρακολουθοῦσι καὶ τὴν ἐξέλιξιν τῶν δύο κινηματογράφων, ἀμιλλομένων παρὰ τοῖς δύο καφενείοις, καὶ τὴν δωδεκάτην ὥραν σβυομένων τῶν φώτων ἀποσύρονται πάντες πρὸς ὕπνον, ἐξαιρέσει βεβαίως ὡς πάντοτε τῶν ρωμαντικῶν, οἵτινες προτιμῶσι νὰ ρεμβάσωσιν ἔτι ὀλίγον εἰς τὸ σκότος ἢ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς συμπασχούσης αὐτοῖς σελήνης.

Ἐγερθεὶς καὶ ἐγὼ τότε μετέβην εἰς τὸ ὀλίγον περαιτέρω ἀπέχον ἑστιατόριον τοῦ ξενοδοχείου τῆς Γαλλίας, ὅπερ ἔχει παραθέσει τραπέζας ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς ἀκτῆς, καὶ ἐζήτησα

κατὰ προτίμησιν ἰχθεῖς, διότι ὁ Βόλος παρέχει τοιούτους πολλοὺς καὶ ἐκλεκτοὺς ὅλων τῶν εἰδῶν.

Καὶ δὲν ἀπέτυχα. Μετ' ὀλίγον μοὶ παρετέθη ὡραῖον τι μέγα μπαρμπούνιον ἐντὸς ὀρεκτικωτάτου καρυκεύματος. Τὸ ἑστιατόριον τῆς Γαλλίας τοῦ καλειτέρου ξενοδοχείου τῆς πόλεως φημίζεται διὰ τὴν καλὴν μαγειρικὴν καὶ πρόθυμον ὑπηρεσίαν του. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ γεύματός μου μετέβην καὶ πάλιν ὡς εἰκὸς εἰς τὸ παρακείμενον τῆς ἀκτῆς μέγα καφενεῖον, ὅπου ὑπὸ τὸ φέγγος τοῦ ἀπλέτου φωτὸς ὡραίας πανσελήνου καὶ εὐδιοτάτου καιροῦ ἔπιον τὸν καφέ μου καὶ ἀφοῦ ἐπ' ἀρκετὸν ἐθαύμασα τὴν φύσιν τῆς ὅλης ἐκείνης περιοχῆς καὶ εὐχαρίστου κινήσεως τοῦ ὅλου ἐκείνου κόσμου καὶ παρηκολούθησα τὴν νυκτερινὴν ταύτην διασκέδασίν των μέχρι τῆς ἐξελίξεως καὶ τοῦ ἀρκετὰ ὡραίου καὶ ἐνδιαφέροντος κινηματογράφου των ἀπεσύρθην λίαν εὐχαριστημένος πρὸς ὕπνον.

Τὴν ἐπαύριον ἐπεσκέφθην τοὺς συνδρομητὰς τῆς «Φύσεως» καὶ τὴν πόλιν των, ἥτις ὁλονὲν προοδεύει εἰς οἰκοδομὰς καὶ ἐμπόριον.

Ὁ Βόλος εἶνε τὸ ἐπίνειον τῆς Θεσσαλίας καὶ διὰ τοῦτο ὁ λιμὴν ἔλαβεν ἀνάπτυξιν σχετικήν, ὁ σιδηρόδρομος ἐπεκτάθη μέχρι τῆς βραχίονος τῶν φορτώσεων καὶ ἐκφορτώσεων, τραπεζικὰ γραφεῖα καὶ ὑποκαταστήματα τῶν ὑπαρχουσῶν τραπεζῶν μας συνεστήθησαν ἀρκετά, ξενοδοχεῖα πολλὰ προσετέθησαν ὡς ἐκ τῆς μεγάλης κινήσεως τῶν ξένων καὶ τῶν προσελεύσεων τῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἰδίᾳ τὴν Αἴγυπτον ἀποδημούντων Θεσσαλῶν, καταστήματα διάφορα ἱδρύθησαν ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικά, οἰκοδομαὶ δὲ πλεῖσται ὡραῖαι καὶ μεγάλαι καθωραΐσαν σημαντικῶς τὴν πόλιν.

Ὁ Βόλος προώρισται μεγάλως νὰ ὠφελήσῃ προϊούσης τῆς ἐν γένει συγκοινωνίας.

(Ἀκολουθεῖ)

ΡΕΜΒΑΣΜΟΣ ΣΤΟ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟ

Χώρα ποῦ πάντα ἔζησες
χωρὶς κακία καὶ φθόνο
κουφή, βουβὴ καὶ ἀναίσθητη
στὸ δάκρυ καὶ στὸ πόνο

πῶχεις τὸ λάρο βασιλιὰ
καὶ στέμμα τὸ δρεπάνι
γιὰ μοναχὸ στολίδι σου
σάβανο καὶ λιβάνι....

Ὦ!!... πόσο εἶσαι ζηλευτὴ
χώρα τρισαγιασμένη
γιὰ ὅσους φαίνονται πῶς ζοῦν
ἐνῶ 'νε πεθαμμένοι!!...

Ζάκυνθος ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΑΛΟΥΤΣΗΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΩΡΟΝ ΘΑΝΑΤΟΝ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑΚΗ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Γιατὶ νὰ φύγῃς τόσο νέος
γιὰ τὸ μακρὺ ταξεῖδι,
γιατὶ τῆς μάνας τὴν καρδιὰ
νὰ τὴν δαγκάσῃ φεῖδι;

Γιατὶ τῶν ἀδελφῶν σου
τὰ χείλη νὰ πικράνῃς,
Καὶ τοῦ πατέρα τὴν ψυχὴ
πικρὰ νὰ τὴν μαράνῃς;

Γιατὶ τὸ μόνο σου ἀδελφὸ
μονάχο του ν' ἀφήσῃς;
Μὴν ἔφυγες προσωρινὰ
καὶ πάλι θὰ γυρίσῃς;

Γιατί, γιατὶ δὲν ὁμιλεῖς,
γιατ' ἔκλεισες τὸ στόμα,
γιατὶ ἐπῆρες ταῖρι σου
καὶ σύντροφο τὸ χῶμα;

Γιατὶ τοὺς φίλους ξέχασες,
τ' ἀδέλφια σου τὴ μάνα,
τόσο βαθειὰ σ' ἐκοίμησε
τοῦ χάρου ἡ καμπάνα;

ΣΟΦΙΑ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

ΚΑΡΦΙΑ ΚΑΙ ΠΕΤΑΛΑ

Ὅπως τὸ σῶμα εἶνε προωρισμένον νὰ κινῆται, καὶ ὁ νοῦς νὰ σκέπτεται, οὕτω καὶ ἡ καρδία εἶνε προωρισμένη νὰ ἀγαπᾷ. Ὅταν ἐρωτᾷ λοιπὸν κανείς: «τί δουλειὰ κάμνει ὁ τάδε;» ἠμποροῦν νὰ τοῦ ἀπαντήτουν: «ἐρωτευμένος», ὅπως θὰ ἔλεγον: «ταχυδρόμος ἢ συγγραφεύς».

Τὴν ἡδονὴν τοῦ μασήματος τὴν αἰσθάνονται οἱ ἄνθρωποι, ὅταν χάσουν τὰ δόντια των.

Ἡ ζωὴ εἶναι διαρκὴς πονόδοντος.

Τοῦ ἀνδρὸς τὸ τραγοῦδι ἀποτελεῖται ἀπὸ φωνάς, τῆς γυναικὸς ἀπὸ ξεφωνήματα.

Λέγουν «ἀγάπησε καὶ τρελλάθηκε», ἐν ᾧ ἔπρεπε νὰ λέγουν «τρελλάθηκε καὶ ἀγάπησε».

Ὅσοι κάμνουν ψυχρολουσίαν ἀρρωσταίνουν κάθ' ἑκάστην, ἵνα μὴ ἀρρωστήσουν μιὰ φορὰ στὴ ζωή των.

Ἡ ρητορεία εἶνε εἶδος παραφροσύνης ὅπερ δὲν ἐμελέτησεν ἀκόμη ἡ Ἐπιστήμη.

Ὁ ἀποτυγχάνων σπάταλος πιθανὸν νὰ γηράσῃ ἐπαίτης· ἀλλ' ὁ πτωχεύων φιλάργυρος ἀποθνήσκει ἐγκληματίας.

Τὸ φίλημα εἶνε τὸ τελευταῖον ἴχνος τῆς ἀνθρωποφαγίας.

Ὅσοι θαυμάζουν τὸς κορυφάς, ἂς μὴ λησμονοῦν ὅτι ὑπάρχουν καὶ κολοκυθοκορφάδες

Εἰς τοὺς πολιτευομένους ἀνθρώπους τὸ μειδίαμα κατήντησεν ἐπιδερμικὴ νόσος.

Κανὲν ἐγκυκλοπαιδικὸν λεξικὸν δὲν ἔχει τὴν εἰλικρίνειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ, ὅπερ ὁμολογεῖ ὅτι εἶναι χρήσιμον ἐν κύκλῳ παιδικῷ.

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

ΤΙ ΤΡΩΓΕΙ ΜΙΑ ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ;

Ποσάκις δὲν ἀκούομεν ἐπαναλαμβανομένην διὰ τὰς ἄβρὰς δεσποινίδας, τὴν φράσιν «τρώγει ὡς ἓν πτηνόν!» προκειμένου νὰ ἐκφρασθῇ μικρά τις ἀνορεξία των.

Ἀλλ' ἡ ἔκφρασις αὕτη δὲν εἶνε καθόλου ἡ ἁρμόζουσα εἰς τὴν περίστασιν ταύτην. Διότι ἂν πράγματι ἡ δεσποινὶς αὕτη ἔτρωγεν ὡς πτηνόν, θὰ ἦτο ἀληθινὸν τέρας, δράκος τις τῶν παραμυθιῶν.

Εἶνε πασίγνωστος ἡ λαιμαργία τῶν πτηνῶν. Ἰδοὺ ἓν παράδειγμα. Ὁ μικρὸς μελισσοφάγος, τοῦ ὁποίου τὸ σῶμα ἀποπτιλούμενον δὲν ἔχει μέγεθος μεγαλείτερον τοῦ δακτύλου μας, δύναται νὰ καταπίῃ εἰς μίαν ἡμέραν χίλια ἔντομα, τῶν ὁποίων τὸ σύνολον ἀποτελεῖ ὄγκον τρὶς μεγαλείτερον τοῦ σώματός του.

Ἂν λοιπὸν ἡ αἰσθηματική, μὴ ἔχουσα ὄρεξιν νεᾶνις, ἔτρωγε πράγματι ὡς πτηνόν, ἔπρεπε νὰ καταβροχίζῃ καθημερινῶς 100 λίτρας κρέατος, 100 λίτρας ἄρτου καὶ ὀλίγας πεντηκοντάδας λίτρας ὀπωρικῶν....

ΤΙ ΣΟΥ ΛΕΩ

Εἶναι ἀστραπὴ τὸ βλέμμα σου
ποῦ τὴ καρδιά μου καίει
τὴν κάνει στάχτη, ἀλλὰ ποτὲ
πῶς μ' ἀγαπάει δὲν λέει ..

Καὶ ὅμως ἐγὼ χωρὶς ματιά
σοῦ λέω γλυκειὰ θεά μου
μὴν καῖς τὴ δόλια μου καρδιά
γιατ' εἶσαι σὺ ἡ καρδιά μου!...

Ζάκυνθος ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΑΛΟΥΤΣΗΣ

ΕΝΑ ΦΛΑΟΥΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΕΙ

Ἥσυχη ἐπαρχιώτικη ζωή, ἐρημικὸς ὁ δρόμος
Γλυκειὰ σελὴν φώτισε βραδειά, ρεμβάζω καταμόνος·
ὅλο κοιμᾶται τὸ χωριὸ καὶ ξαγρυπνάει μόνο
κάποιο ρολόϊ, ποῦ σιγὰ μοιρολογεῖ τὸ χρόνο·
ἡ μυρωδιὲς σὰν κύματα σβύνουν ἀγάλι,
κι' ἀπὸ τοὺς κάμπους χύνονται στῆς νύχας τὴν ἀγκάλη.
Καὶ ὅταν ὅλα σκέπασε τοῦ ὕπνου ἡ γαλήνη
σκοπὸς γλυκὺς ἐχύθηκε μεσ' τὴ νυχτιὰ ἐκείνη,
ἕνα τραγοῦδι ἀθόρυβο, τρέμει μὲς στὸ σκοτάδι
σὰν ἀναστένγμα πικρό, βαθειὰ ἀπὸ τὸν ἅδη
καὶ στὸν ἀέρα χύνεται κ' ἐκεῖ λιποψυχεῖ....
δὲν εἶνε φλάουτο αὐτό, θρῆ εἴ κάποια ψυχή
Εἶνε ψυχὴ ποῦ πνίγεται σὲ πόνο μυστικὸ
καὶ βγάζει ἀπὸ τὸ φλάουτο αἰθέριο σκοπό,
ψυχὴ ποῦ ἐμπιστεύεται στὴ νύχτα, στὸ φεγγάρι
τοὺς θρήνους ἑνὸς ἔρωτος καὶ μὲ περίσσια χάρι
στέλνει ἕνα πικράπονο μὲ τ' ἀπαλὸ ἀέρι,
μιὰ «καληνύχτα» μακρυὰ σ' ἐκείνηνε νὰ φέρῃ.
Ἀχ! φλάουτο! Ἡ μαγικὲς στροφές σου μὲ λικνίζουν
σ' ἕνα σβυσμένο ὄνειρο! Καὶ τί δὲν μοῦ θυμίζουν ...
Θάλασσα βράχους, κύματα. σὲ μιὰ ἀκρογιαλιά,
σὰν ἔρωτος μουρμούρισμα, μὲ γέλοια, μὲ φιλιά....
Κ' αἰσθάνομαι τραγουδιστή, μιὰ τέτοι' ἀνατριχίλα,
σὰν δένδρο ποῦ οὔ πέφτουνε τὰ μαραμένα φύλα!
Σφύριζε, θεῖο φλάουτο, τὸ μαγικὸ σκοπό σου.
Ὤ! μὴ θορρεῖς, ὅτι θρηνεῖς μονάχα τὸν καϋμό σου.
Κι' ἄλλη ψυχὴ τὸν πόνο της μὲ τὸ δικό σου σμίγει
καὶ τοὺς λυγμούς της στὴ σκιὰ τῆς νύχτας σιγοπνίγει.
Τραγοῦδα φλάουτο! Ποτὲ τὴ λήθη μὴν ἀφήσῃς,
νὰ σβύσῃ τῆς ἀγάπης μας τὰς τόσας ἀναμνήσεις.

ΦΟΙΒΟΣ ΑΔΡΙΑΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΩΤΕΥΟΝΤΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

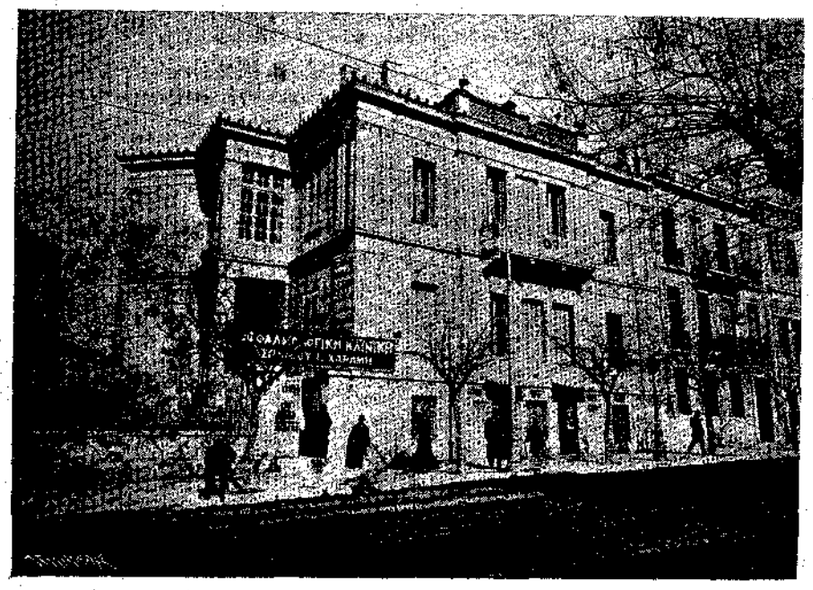

Ἡ ἐξωτερικὴ ἄποψις τοῦ μεγάρου τῆς ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΛΙΝΙΚΗΣ *τοῦ ὀφθαλμολόγου κ. Σπήλιου Χαραμῆ.*

ΤΑ ΕΦΕΤΕΙΝΑ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΡΓΑ

*Ν. ΣΚΗΝΗ (θίασος Ροζαλίας Νίκα—Ἐδ. Φύρστ—Ἰ. Λεπενιώτη). Τὸ «**Ἐλιξήριον τῆς νεότητος**» τοῦ κ Π. Νιρβάνα, φαρσοκωμῳδία εἰς πράξεις 3 μὲ πρωτοτυπίαν ὑποθέσεως, καλογραμμένον, ἀπέριττον εἰς τὰς σκηνάς του, ἐν ἑνὶ λόγῳ ἐπιτυχές.*

*Τὰ «**Παναθήναια τοῦ 1911**» ἡ καθιερωθεῖσα κατ' ἔτος ἐπιθεώρησις εἰς πράξεις 3 τῶν κ. κ. Χ. Ἀννίνου καὶ Γ. Τσοκοπούλου, διὰ τῆς ὁποίας παρήλασαν διάφοροι τύποι καὶ γεγονότα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπίκαιρα, σατυριζόμενα εἰς σκηνάς, αἱ περισσότεραι τῶν ὁποίων εἶχον πολλὴν χάριν, καὶ ζωήν, μὲ τὰ εὔμορφα ἄλλως τε καὶ μελῳδικά των τραγούδια, συνοδευόμενα ὑπὸ γλυκείας μουσικῆς. Τά «Παναθήναια τοῦ 1911» ὑπῆρξαν δύναται κανεὶς νὰ εἴπῃ πολὺ ἐπιτυχέστερα τῶν προηγουμένων τοιούτων τῶν ἐτῶν 1909 καὶ 1910. Ὁ θίασος ὅλος τοῦ θεάτρου κατήγαγεν ἀληθεῖς δι' αὐτῶν θριάμβους.*

*Τὸ «**Παρθεναγωγεῖον**» ἠθογραφικὴ σάτυρα τοῦ κ. Ἰ. Δεληκατερίνη μετ' ἀσμάτων εἰς πράξεις 3. Τὸ ἔργον γραμμένον διὰ καυστικῆς σατύρας, εἶχεν ὡς ἀναπαράστασιν, τὰ εἰς τὰ παρθεναγωγεῖα λαμβάνοντα χώραν ἐρωτικὰ σκάνδαλα κ.τ.λ. παρουσίαζε δὲ οὕτω πολλὴν ἐπιτυχίαν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῶν σκηνῶν του, μετὰ τὰς γενομένας μάλιστα ὑπὸ τοῦ συγγραφέως διορθώσεις, καθὼς καὶ εἰς τὴν διαγραφὴν τῶν χαρακτήρων. Ἐπίσης καὶ τὰ τραγούδια ἦσαν πολὺ ὡραῖα.*

*Τὸ «**Κοιμισμένο παλάτι**» τοῦ συγγραφέως τοῦ «Κρυφοῦ σχολειοῦ» καὶ ποιητοῦ κ. Ἀλ. Γαλανοῦ, τετράπρακτον μεσαιωνικῆς ὑποθέσεως ἔργον, μὲ στίχους ἐκλεκτούς, μὲ ἔμπνευσιν βαθεῖαν, μὲ τέχνην καὶ φυσικότητα εἰς τὰς σκηνάς του, τὰς ζωηρῶς εἰκονιζομένας. Ἀτυχῶς ὅμως ἐπαίχθη ἅπαξ μόνον καὶ μάλιστα μὲ κακοκαιρίαν.*

*ΑΘΗΝΑΙΟΝ (Θίασος Νίτσας Μουστάκα—Δ. Βενιέρη. Τὸ «**Κρυφὸ σχολειὸ**» τοῦ ποιητοῦ κ. Ἀλ. Γαλανοῦ. Ἐθνικὴ τραγῳδία εἰς πράξεις 4, δοθεῖσα κατ' ἐπανάληψιν καὶ κατασυγκινήσασα τὸ κοινόν, ὅπερ παρευρέθη εἰς αὐτήν, μὲ τὴν πλήρη ἐνθουσιασμοῦ καὶ δραματικῆς μορφῆς ἱστορικὴν ὑπόθεσίν της, τὴν ἀναφερομένην δηλαδὴ εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς τυραννίας τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τῶν Τούρκων, καὶ ἀκόμη μὲ τοὺς ὡραίους καὶ συγκινητικοὺς αὐτῆς στίχους. Τὸ ὅλον ἔργον, ἐκτὸς μερικῶν, ἀλλ' ἀσημάντων σχεδὸν ἀτελειῶν, τὰς ὁποίας ἔφερεν εἴς τινα σημεῖα, ὑπῆρξε πολὺ καλὸν εἰς τὴν ἀναπαράστασιν τῶν σκηνῶν του καὶ τὴν φυσικὴν ἐξέλιξιν τοῦ διαλόγου.*

*Ἡ «**Πάργα**» ἐπίσης Ἐθνικὴ τραγῳδία, 4πρακτος τοῦ κ. Σ. Περεσιάδου, τοῦ γνωστοῦ ποιητοῦ. Τὸ ἔργον τοῦτο, τὸ τελειότερον ἴσως ἐξ ὅσων ὁ κ. Περεσιάδης ἔχει συγγράψει μέχρι τοῦδε, ἦτο μεγίστου ἐνδιαφέροντος μὲ τὴν ἱστορικῶς Ἐθνικὴν ὑπόθεσίν του, τὴν πραγματευομένην, ὡς γνωστόν, τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1816 πώλησιν τῆς Πάργας ὑπὸ τῶν Ἄγγλων εἰς τοὺς Τούρκους, τὴν ἐγκατάλειψιν ταύτης ὑπὸ τῶν κατοίκων της Παργίων κατὰ τὸ ἔτος 1819, καθὼς καὶ ἄλλα μερικὰ γεγονότα, τῶν ὁποίων ἡ θεαματικὴ τῳόντι ἀναπαράστασις καὶ αἱ πλήρεις δραματικῆς τέχνης λεπτομέρειαί των ἤρκεσαν νὰ συγκινήσουν μέχρι τῶν μυχίων τῆς ψυχῆς τοὺς θεατάς. Γενικῶς δὲ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν τὸ ἔργον εἶχε πλήρη ἐπιτυχίαν.*

*Τὸ «**Τζιώτικο Ραβαΐσι**» τοῦ κ. Τ. Δεπάστα, 3πρακτος σατυρικὴ ἠθογραφία τῆς νήσου Κέας, μὲ τύπους, μὲ σκηνάς, μὲ τραγούδια εὐφυῆ καὶ φυσικῶς ἀβίαστα, εἰς τρόπον ὥστε νὰ προκαλῇ ἀδιαπτότους γέλωτας καὶ εὐθυμίας. Τὸ ἔργον ἐπαίχθη ἑκατοντάκις.*

*Ἐκτὸς ὅμως τῶν ἔργων ὅλων αὐτῶν εἴχομεν κατὰ τὴν θερινὴν ταύτην περίοδον καὶ ἓν νέον, ὡς γνωστόν, μελοδραματικὸν ἔργον, τὴν «**Περουζὲ**» 2πρακτον, δοθὲν ἀρχικῶς εἰς τὸ θέατρον «ΟΛΥΜΠΙΑ» (πρῴην Ἀρνιώτη) ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ μελοδράματος. Καὶ τὸ μὲν λιμπρέτο τῆς «Περουζὲ» ἀνήκει εἰς τὸν κ. Γ Τσοκόπουλον καὶ ἦτο ὅλως πρωτότυπον, ἀποτελούμενον ἀπὸ ὡραίας καὶ γλαφυροὺς στίχους, ἡ δὲ μουσικὴ αὐτῆς εἰς τὸν κ. Θ. Σακελλαρίδην, ἀποτελουμένη ὅμως ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπὸ ξένας, ἀλλ' ὡραίας συνθέσεις. Τὸ ἔργον ὑπερήρεσεν εἰς ὅλους.*

Ο ΕΦΕΤΕΙΝΟΣ ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

*Τὸ «**Ἀττικὸν** ὅπου ἔπαιζεν ὁ θίασος Κοτοπούλη—Παπαϊωάννου ἔδωκε 105 παραστάσεις, μὲ ὁλικὰς εἰσπράξεις 56 χιλ. δραχμῶν, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν εὐεργετικῶν. Τό ποσὸν τοῦτο δὲν ἀντεπεκρίνετο πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ «Ἀττικοῦ» καὶ ὁ θεατρώνης κ. Θηβαῖος ἐζημιώθη 15 περίπου χιλιάδας.*

Ὁ θίασος Νίκα—Λεπενιώτη—Φύρστ ἔδωκεν 136 παραστάσεις ἐκτὸς τῶν εὐεργετικῶν. Τοὺς δύο πρώτους μῆνας εἰσέπραξε μόλις 12

χιλ. δρχ. ζημιωθεὶς τὰ μέγιστα. Μὲ τὴν ἀναβίβασιν τῶν «Παναθηναίων 1911» εἰσέπραξεν 74 χιλ. δρχ. ἄνευ τῶν εὐεργετικῶν, ἐξ 64 παραστάσεων.

Τὰ περυσινὰ «Παναθήναια» παιχθέντα πεντάκις, μόλις ἐκάλυψαν τὰ ἔξοδά των.

Ὁ θίασος τῆς κυρίας ***Κυβέλης*** *ὑπῆρξεν ὁ εὐτυχέστερος ὅλων. Ἄνευ ἀσμάτων, ἐπιθεωρήσεων καὶ ἔργων ἐλαφρῶν, ἀλλὰ δι' ἔργων σοβαρῶν καὶ πεφημισμένων, εἰσέπραξε 120,000.*

Ἡ ***Ἑλλὴν. Ὀπερέττα*** *εἰργάζετο θαυμασίως. Ἀλλὰ μετὰ τὸ πάθημα τῆς Δος Μ. Κολυβᾶ ἐκινδύνευσεν. Ἐν τούτοις διὰ τῆς προσλήψεως τῆς κ. Ράλλη, Δενδρινοῦ καὶ Κονδύλη, ἐτελείωσεν αἰσίως τὴν θερινὴν περίοδον.*

Τὸ «Ἀθήναιον» ἦτο ἱκανοποιημένον καὶ ἐκ τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν εἰσπράξεων. Ἡ δὲ ἀναβίβασις τῆς νησιωτικῆς ἠθογραφίας ταῦ κ. Τ. Δεπάστα ἤνοιξε τὴν τύχην του, καθότι πρώτην φορὰν ἐπαίχθη ἐν Ἑλλάδι ἔργον ἐπὶ 100 συνεχεῖς παραστάσεις. Τὸ ἔργον παίζεται εἰσέτι εἰς τὸ χειμερινὸν «Πολυθέαμα» αἱ δὲ εἰσπράτεις του ἔφθασαν τὰς 50,000 δραχ.

ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ

Διάλογος ἀνδρογύνου.

Ἐκεῖνος.—Δὲν εἰμπορῶ νὰ καταλάβω ἀλήθειχ διατὶ γίνεται τόσος λόγος περὶ τῆς σοφίας τοῦ Σολομῶντος, ἑνὸς ἀνθρώπου ποῦ εἶχε χίλιες γυναῖκες.

Ἐκείνη.— Πράγματι, καὶ σοφὸς ἂν ἦτο, τόσες γυναῖκες θὰ τοῦ εἶχαν πάρει τὸ μυαλό του.

Εἰς τὸ στρατ. νοσοκομεῖον.

Ὁ ἰατρὸς ταπεινῇ τῇ φωνῇ λέγει εἰς τὸν νοσοκόμον ἐνώπιον προσποιημένου νεοσυλλέκτου κωφαλλάλου

— Δὲν ἔδωσες εἰς τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν ἀπὸ μίαν φιάλην καλὸ κρασὶ ἑκάστην πρωΐαν καὶ ἑσπέρας ;

— Ὁ *νοσοκόμος* (προειδοποιηθεὶς) Πῶς, τακτικά, κύριε συνταγματάρχα.

Ὁ *ψευδο-κωφάλλαλος* (λησμονήσας). Ψεύδεται, κύριε ἰατρέ, τίποτε δὲν μοῦ ἔδωσεν ἀκόμη.

— Παρατηρήσατε κυρίε, πόσον εἶναι ἄσχημος αὐτὸς ὁ κύριος πλησίον τῆς ἑστίας.

— Πῶς, ἀλλὰ εἶναι ὁ σύζυγός μου, Κύριε.

—Ἄ, τότε κυρία, ἔχει δίκαιον ἡ παροιμία, ἥτις λέγει, ὅτι τοὺς ἀσχημοτέρους ἀνθρώπους ἐκλέγουν αἱ ὡραιότεραι γυναῖκες.

Ἡ κυρία Καρδινάλ συνεβούλευε τὴν θυγατέρα της:

— Σοὶ εἶπον ἤδη, ὅτι ὁσάκις διερχόμεθα τοὺς μεγάλους δρόμους, νὰ ἔχῃς τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους εἰς τὴν γῆν. Τοῦτο εἶναι προτιμώτερον καὶ δὲν χάνεις, διότι εἰμπορεῖ τέλος νὰ εὕρῃς κάτι τι.

—Ἄ, ναί, μητέρα, πάντοτε ἀναζητῶ κάτι τι.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

17. Αἴνιγμα.

Ὅπως εἶμαι ἂν μ' ἀφήσῃς
κ' εἰς τὰ νέφη ἀναβαίνω
Εἶμαι ἄρχων τοῦ αἰθέρος
πλὴν στὴν γῆν σας κατοικῶ
Ἂν θελήσῃς, φίλε λύτα,
τὸ κεφάλι μου ν' ἀλλάξῃς
κι' ἀντ' αὐτοῦ νὰ βάλῃς ἄλλο
μὲ τὸ ἴδιο τὸ μυαλὸ
ἀπ' τοὺς οὐρανοὺς θὰ πέσω
καὶ πλημμύρα θὰ γενῶ

Γ. Γ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ **18 Γρῖφος**

Ὄχι μόνη νέα $\frac{\text{φύρος}}{\text{N}}$

19. Γρῖφος

Ἴα ΝΞ σὺ νέα Ρ Ι τί.

ΛΥΣΕΙΣ ΠΝΕΥΜ. ΑΣΚΗΣΕΩΝ 7ου ΤΕΥΧΟΥΣ

10. Ὑπὲρ—ῳόν.
11. Μῦς.
12. Ὁ συκοφάντης ὑπούλως δρᾶ.
13. Ἄνθραξ καίων

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ "ΦΥΣΕΩΣ,,

F. N. Assouan. Ἐπιστολὴ χρήματα ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν.— *D. A. Gara—Titu.* Ζητούμενα φυλλάδια σᾶς ἐστάλησαν —*I Z. Τουρνο-Σεβερῖνον.* Δελτάριον καὶ χρήματα ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. Πανόραμα ἐστάλη ταχυδρομικῶς ἐπὶ συστάσει.—*Α. Κ. Ἀλεξάνδρειαν.* Δελτάριον ἐλήφθη Εὐχαριστοῦμεν. —*Α. Σ. Ζάκυνθον.* Ἅπαντα ἐλήφθησαν. Προσεχῶς γράφομεν — *Δδα Α. Α. Ἀλεξάνδρειαν.* Ἐλήφθησαν ἅπαντα. Τοῦ Διευθυντοῦ ἐπανακάμψαντος ἐκ Ρωσσίας θὰ ἔχετε ἤδη προσωπικὴν ἀπάντησίν του. — *Δα Ι. Σ. Ἀλεξάνδρειαν.* Ἐπιστολὴ καὶ εἰκὼν ἐλήφθη. Ἔχει καλῶς, ἐλπίζομεν ἐφέτος εἰς νέαν συνάντησιν καὶ ἐκθειασμὸν τῆς περιφήμου μακαρ....—*Σ. Σ Ταϊγάνιον* Δελτάριον ἐλήφθη καὶ ἐνεγράφαμεν νέον συνδρομητήν. Εὐχαριστοῦμεν.— *Δ. Π. Γαλάζιον.* Ἐπιστολὴ καὶ χρήματα ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. Φροντίσωμεν καὶ γράψωμεν προσεχῶς.—*Σ. Μ. Λευκωσίαν.* Ἀκίμη στερούμεθα ἐμβάσματός σας.—*Κ. Α. Βάρναν.* Ἐπὶ τέλους πότε θὰ ἐκτελέσητε ὑπόσχεσίν σας ; — *Ι. Τ. Κέρτσ.* Ζητούμενα φυλλάδια σᾶς ἐστάλησαν.—*Δ. Ἰ. Ρ. Βουκουρέστιον.* Δελτάριον ἐλήφθη Ἅπαντα φυλλάδια σᾶς ἐστάλησαν.—*Π. Σ. Πάτρας.* Συνδρομαὶ ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. Γράφομεν.—*Δ. Δ. Μιτυλήνην.* Πανόραμα καὶ τόμοι σᾶς ἐστάλησαν. Χρήματα ἐλήφθησαν.